

ISKOLAI BULLYING

MAGYARORSZÁGON

Ismerd fel. Vedd komolyan. Tudd, mit tehetsz.

Tájékoztató és helyzetfeltáró füzet
szülőknek, pedagógusoknak
és iskolai közösségeknek

Budapest, 2026

HA MOST AZONNAL SEGÍTSÉGET KERESSEL

Diák vagy → 60. oldal

Szülő vagy → 62. oldal

Pedagógus vagy → 64. oldal

Intézményvezető vagy döntéshozó vagy → 66. oldal

A kiadvány prevenciós és tájékoztató célú. Egyedi bántalmazási helyzetben az iskola hatályos belső szabályai, a gyermekvédelmi rendszer, valamint szükség esetén megfelelő szakember vagy hatóság bevonása irányadó.

Miért készült ez a füzet?

Egy iskolai napban rengeteg olyan helyzet történhet, amit a felnőttek nem látnak és kívülről nehéz lehet eldönteni, hogy hol a határ a gyerekek közötti konfliktus és a bullying között.

És mit tehet a szülő? Tarthat attól, hogy túlreagál egy helyzetet, s attól is, hogy ha nem lép időben, magára hagyja a gyermekét.

A pedagógusnak eközben egy egész közösség viszonyait kell átlátnia, pedig egyes eseményeknek csak egy-egy részlete jut el hozzá.

Sok gyermek pedig éppen azért hallgat, mert fél attól, mi történik majd, ha a felnőttek tudomást szereznek a helyzetről.

A **bullying** lehet feltűnő, például ütés vagy fenyegetés, de könnyen rejtve is maradhat. A rendszeres gúnyolás, a kiközösítés, a társas kapcsolatok manipulálása vagy az online megszégyenítés gyakran olyan formában zajlanak, melynek a felnőttek csak a következményeit láthatják.

A bullying kezelése megbízhatóbban működik, ha az intézményi segítség nem egy-egy felnőtt egyéni jó gyakorlatától függ.

Ez a füzet három kérdés köré épül.

Mit tudunk ma a bullying működéséről és következményeiről?

Milyen megoldások mögött áll érdemi nemzetközi bizonyíték?

Mit mutat egy folyamatban lévő, magyar szülők és iskolai dolgozók körében végzett saját adatfelvétel arról, hogy mennyire látható és megbízható az intézményi segítség?

Nem létezik egyetlen, uniformizálható megoldás.

De törekedhetünk annak kiderítésére, hogy milyen elemekből állhat egy olyan hazai rendszer, amelyben a bántalmazás felismerése, a jelzés, az esetkezelés, a diákok bevonása és az utánkövetés a gyakorlatban is alkalmazhatóan kapcsolódik egymáshoz.

Mikor beszélünk bullyingról?

Nem minden vita bullying

A gyerekek összeveszhetnek, lehetnek indulatosak, megsérthetik egymást, és előfordulhat olyan konfliktus is, amelyben felnőtt segítsége szükséges. Mindettől egy helyzet még nem feltétlenül esik a bullying kategóriába.

A szakirodalomban a bullying meghatározásának központi eleme az **ártó viselkedés, az ismétlődés vagy annak kockázata, valamint az erőviszonyok egyenlőtlensége**. A célpont számára mindezek miatt nehezebb lehet a helyzetet saját erejéből megállítani, vagy abból kilépni.

Az erőfölény nem kizárólag testi erőt jelenthet. Előnyt adhat a népszerűség, a nagyobb baráti kör, az életkor, az információ birtoklása, a digitális

hozzáférés, vagy az, ha egy egész csoport áll egy gyermekkel szemben.

Online környezetben az ismétlődés sajátosan működhet. Egyetlen feltöltött kép, videó vagy bejegyzés újra és újra továbbküldhető, hosszú ideig hozzáférhető maradhat, és folyamatosan új közönség elé kerülhet. Emiatt **egyetlen digitális közzététel hatása is** tartóssá és ismétlődővé válhat.

Nem minden konfliktus bullying. Azonban minden olyan helyzet kiemelt figyelmet érdemel, amelyben egy gyermek tartósan rosszul érzi magát, fél, kiszolgáltatottá válik vagy nem tudja biztonságosan rendezni a történeteket.

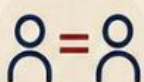
A bullying felismerésénél az **ismétlődést, az erőviszonyokat** és azt érdemes együttesen vizsgálni, hogy a gyermek **mennyre képes saját erejéből kilépni a helyzetből**.

A pontos megkülönböztetés azért fontos, mert más beavatkozást kívánhat egy kölcsönös konfliktus és egy tartósan egyenlőtlen bántalmazási helyzet.

KONFLIKTUS VAGY BULLYING?

Mi a különbség?

KONFLIKTUS

Hasonló erőhelyzet

Lehet egyszeri vagy alkalmi

A felek kölcsönösen érintettek

Támogatással rendezhető

BULLYING

Megbillent erőegyensúly

Ismétlődő vagy tartós

Célzott bántás vagy kirekesztés

Nehéz egyedül megállítani

A bullying felismeréséhez együtt kell nézni az ismétlődést, az erőegyensúlyt és a tartós hatást.

A bántalmazás többféle lehet

A **fizikai** bullying általában könnyebben észrevehető. Ide tartozhat az ütés, lökés, rugdosás, a gyermek tárgyainak elvétele vagy szándékos megrongálása. A **verbális** bántalmazás sértegetéssel, rendszeres gúnyolással, megalázó megjegyzésekkel, gúnynevekkel vagy fenyegetéssel jelenhet meg.

A **kapcsolati** bullying a gyermek helyét támadja a közösségben. Ilyen lehet a következetes kiközösítés, a pletyka, a baráti kapcsolatok manipulálása, a csoportból való szándékos kizárás vagy mások bevonása a gyermek elszigetelésébe. A **cyberbullying** üzenetekben, képekben, videókban, hamis profilokban, online csoportból való kizárásban, pletykák terjesztésében vagy megszégyenítő tartalmak közzétételében jelenhet meg.

Egyes bántalmazási formák nem illeszkednek szűken a bullying definíciójába, mégis azonnali intézményi reagálást igényelhetnek. Ilyen lehet egy egyszeri súlyos fizikai támadás, szexuális jellegű bántalmazás, komoly fenyegetés vagy más, közvetlen veszélyt jelentő eset. A bullying felismerésének pontossága ezért semmiképp nem járhat együtt más erőszakos helyzetek bagatellizálásával.

Mennyire gyakori és mit okozhat?

Magyarországi adatok két eltérő mérési nézőpontból

Az ELTE PPK 2021/2022-es magyar HBSC országos adatfelvételének összefoglalója szerint **minden tizedik diákot rendszeres** bántalmazás ér az iskolában. Az **online** bántalmazás a tanulók mintegy **ötödét** érinti.

HBSC 2021/2022. Országos, reprezentatív magyar adatfelvétel.

Az **UNICEF Magyarország** megbízásából a Medián 2022-ben 1000, 12 és 20 év közötti fiatal online megkérdezésével készített felmérést. Ebben a válaszadók 85%-a jelezte, hogy iskolai pályafutása során legalább egyszer megtapasztalt iskolai bántalmazást, 66% pedig arról számolt be, hogy rendszeresen érte vagy éri fizikai, lelki vagy verbális erőszak. Az iskolában bántalmazottak 49%-át az online térben is zaklatták, a válaszadók negyede pedig úgy érezte, hogy senkihez nem fordulna segítségért.

2. ábra.

Magyar helyzetkép

Magyar helyzetkép

HBSC Magyarország 2021/2022 és UNICEF/Medián 2022

HBSC Magyarország 2021/2022

1/10

Minden tizedik diák
rendszeres iskolai bántalmazást tapasztal

Az online bántalmazás
a tanulók mintegy **ötödét** érinti.

UNICEF/Medián 2022

85%

legalább egyszer
már megtapasztalt
iskolai
bántalmazást

66%

rendszeresen
érte vagy éri
fizikai, lelki vagy
verbális erőszak

49%

az iskolában
bántalmazottak
közül online
térben is zaklatták

25%

úgy érezte, hogy
senkihez nem
fordulna
segítségért

2. ábra

Ábra forrása: ELTE PPK HBSC Magyarország 2021/2022; UNICEF/Medián, 2022

A két adatfelvétel eltérő kérdéseket, időtávot és mintavételi módot használ, ezért a százalékok nem közvetlenül összehasonlíthatók. Együtt mégis jól érzékeltetik, hogy az iskolai bántalmazás érdemi része a gyermekek iskolai és online életét egyaránt érintheti, miközben a segítségkérés lehetősége külön figyelmet igényel.

De mit érne a gyakorisági adat anélkül, hogy **tudjuk,**

észreveszik-e időben a helyzetet, mer-e a gyermek segítséget kérni, és mi történik a jelzés után?

A probléma nagyobb, mint amit látunk

**A magyar adatok szerint az iskolai
bántalmazás sok gyermeket érint, miközben
a segítségkérés gyakran elakad.**

Az országos HBSC 2021/2022-es magyar adatfelvételének összefoglalója szerint nagyjából minden tizedik diákot rendszeres bántalmazás ér az iskolában, az online bántalmazás pedig a tanulók mintegy ötödét érinti.

Egy másik nézőpontot ad ebben az UNICEF Magyarország és a Medián 2022-es, 1000 fiatal megkérdezésével végzett kutatása: a válaszadók 85%-a számolt be arról, hogy iskolai pályafutása során legalább egyszer megtapasztalt iskolai bántalmazást, 66% rendszeres fizikai, lelki vagy verbális erőszakról is beszámolt. Az iskolában bántalmazottak 49%-át az online térben is zaklatták, a válaszadók negyede pedig úgy érezte, hogy senkihez nem fordulna segítségért. A két kutatás eltérő módszert használ, ezért számaik nem vethetők össze közvetlenül, de ugyanabba az irányba mutatnak: az iskolai bántalmazás nem ritka, elszigetelt jelenség.

A probléma ráadásul részben rejtve marad. A bullying sokszor visszatérő gúnyolásból, kiközösítésből, megalázásból vagy egymásra épülő kisebb eseményekből áll össze, amelyekből a felnőttek csak részleteket érzékelnek. A gyermek hallgatása sem jelenti azt, hogy nincs baj: tarthat a következményektől, attól, hogy nem hisznek neki, vagy attól, hogy a segítségkérés után még nehezebb helyzetbe kerül. A valódi kérdés ezért nemcsak az, hány gyermeket ér bántalmazás, hanem az is, hogy felismerjük-e időben, mer-e segítséget kérni, és történik-e valami érdemi a jelzés után.

A hatás túlmutathat az adott incidensen

A bullying a gyermek biztonságérzetét, társas kapcsolatait és iskolai jelenlétét is érintheti. A nemzetközi összefoglalók következetesen **kapcsolatot találtak az áldozattá válás és többek között a szorongásos, depresszív, pszichoszomatikus tünetek, az alacsonyabb önértékelés, a magány, az iskolakerülés és a kedvezőtlenebb iskolai alkalmazkodás között.**

3. ábra.

A bullying lehetséges következményei

3

Kapcsolatok és kockázatok, nem egyetlen ok

Szorongásos és depresszív tünetek

A bántalmazás áldozattá válása több vizsgálatban együtt jár fokozott lelki terheléssel.

Alacsonyabb önértékelés és magány

A tartós megalázás és kizárás a gyermek önmagáról alkotott képét és társas biztonságát is érintheti.

Pszichoszomatikus tünetek

Fejfájás, hasfájás, alvási nehézség vagy egyéb testi panaszok is megjelenhetnek.

Iskolakerülés és kedvezőtlenebb alkalmazkodás

A félelem az iskolai jelenlétet, a közösséghez való viszonyt és a tanulási működést is befolyásolhatja.

Egy adott gyermek esetében a tünetek háttere többtényezős lehet; a kiadvány összefüggéseket és kockázatokat jelez, nem automatikus okságot.

A 3. ábra lehetséges összefüggéseket foglal össze, nem egy adott gyermekre érvényes következménylistát. A kockázatot befolyásolhatja a bántalmazás időtartama és súlyossága, a gyermek korábbi állapota, a családi és kortárs támogatás, valamint a környezet reakciója. A kapcsolat értelmezésében óvatosság szükséges, hiszen a bullying és a mentális vagy viselkedési problémák összefügghetnek egymással, de egy adott gyermek esetében nem minden következmény vezethető vissza egyetlen okra.

A kockázatot befolyásolja a bántalmazás időtartama és súlyossága, a gyermek korábbi állapota, a kortárs és családi támogatás, valamint az is, hogy a környezet milyen gyorsan és hatékonyan reagál.

A mindenkori cél a biztonság helyreállítása és a szükséges támogatás megszervezése.

Miért nehéz felismerni, és miért nem mondja el?

A bullyingról könnyen azt gondolhatjuk, hogy átlátható esemény. Valaki bánt valakit, egy felnőtt észreveszi, közbelép, és a helyzet véget ér. Sok eset azonban apró, önmagukban jelentéktelennek tűnő eseményekből áll össze.

Egy megjegyzés, egy tevékenységből való kihagyás, egy összenevetés, egy eltűnt tárgy vagy egyetlen üzenet külön-külön apróságnak látszódhat. valódi jelentésükhöz hozzátehet, ha

ugyanaz a gyermek találkozik velük újra és újra. Ilyenkor a mintázatot érdemes megfigyelnünk. Mindig ugyanaz kerül-e célkeresztbe, van-e lehetősége megállítani a helyzetet, egyre jobban fél-e bizonyos gyerekektől, helyektől vagy helyzetektől? Folytatódik-e mindez az online térben?

A teljes történetet nézve hogyan ismétlődik a bántás, és milyenek az erőviszonyok?

Ha egy gyermek hallgat, az nem jelenti automatikusan azt, hogy nincsen baj

A felnőtt számára logikusnak tűnhet, hogy egy gyermek segítséget kér, ha rendszeresen bántják. A gyerek oldaláról azonban sok minden kerülhet a mérlegre. Félt az attól, hogy rosszabb lesz, ha szól. Attól, hogy árulkodónak tartják. Attól, hogy nem hisznek neki, vagy azt mondják, álljon ki magáért. Tarthat attól is, hogy a felnőttek reakciója után neki vissza kell mennie ugyanabba a közösségbe.

Ehhez társulhat szégyen és önhibáztatás is. Ha valakit hosszabb ideig gúnyolnak, kizárnak vagy megaláznak, könnyen elkezdheti saját magában keresni az okot.

A segítségkérést az is befolyásolja, milyen tapasztalata van a felnőttek reakcióiról.

Könnyebb szólnia olyan közegben, ahol tudja, hogy kihez fordulhat, ismeri a következő lépéseket, és számíthat megbízható felnőtt segítségre.

A 2022-es UNICEF/Medián felmérésben a válaszadók negyede úgy érezte, hogy senkihez nem fordulna segítségért: a hallgatás tehát nem feltétlenül azt jelzi, hogy nincsen baj, amiatt a segítségkérés lehetőségét akkor is érdemes ismertté tenni, amikor éppen nincs tudomásunk konkrét ügyről.

A felnőtt reakciója is része az eseménynek

Amikor egy gyermek végül elmondja, hogy bántják, a felnőttben egyszerre jelenhet meg harag, félelem és az azonnali cselekvés igénye. A gyermek számára pedig nagyonis számít, hogy mi történik azután, hogy beszélt.

A felnőtt első reakciójában a komolyan vétel, a biztonság és az átlátható következő lépések a legfontosabbak. A gyermeknek tudnia kell, hogy a felnőtt cselekedni fog, és amennyire a biztonság engedi, érdemes vele is megbeszélni, hogy

kinek szólnak, mi történik a következőkben, és azt is, hogy ő maga mitől érezné magát nagyobb biztonságban.

A bagatellizálás, a hibáztatás vagy a kontrollálatlan felnőtt indulat azt taníthatja meg a gyermeknek, hogy a segítségkérés veszélyes.

A megoldás felelőssége tehát a felnőtteké, és amennyire a biztonság engedi, a gyermek is részese maradhat annak, hogy hogyan halad tovább az ügy.

A bullying társas folyamat

Egy bullyinghelyzet ritkán szól kizárólag kettő gyerekről. A közösségben lehetnek aktív segítők, nevetők, továbbküldők, passzív szemlélők, bizonytalanok és olyanok is, akik a célpont mellé állnak. A kortársak reakciója nagyban befolyásolja, milyen társas jutalma van a bántalmazó viselkedésnek.

Ha a bántalmazás figyelmet, nevetést vagy státuszt hoz a bántalmazó számára, akkor könnyebben fennmaradhat.

Ha a közösségben elfogadott a segítségkérés, a másik melletti kiállás és a felnőtt értesítése, akkor a bántalmazó viselkedés kevesebb társas megerősítést kap.

A KiVa és egyéb programok ezért a teljes kortárscsoporttal dolgoznak, külön figyelmet fordítva a szemlélők viselkedésére és normáira. A szemlélőktől ugyanakkor nem várható el, hogy saját biztonságukat kockáztatva közvetlenül avatkozzanak közbe. Biztonságos segítség lehet a felnőtt értesítése, a bántott társ mellé

állás, a megszégyenítő tartalom továbbküldésének megtagadása, vagy az, ha valaki elkíséri a társát segítséget kérni.

Bullyinghelyzetben tehát a teljes közösségnek szerepe van, a beavatkozás felelőssége azonban a felnőtteké.

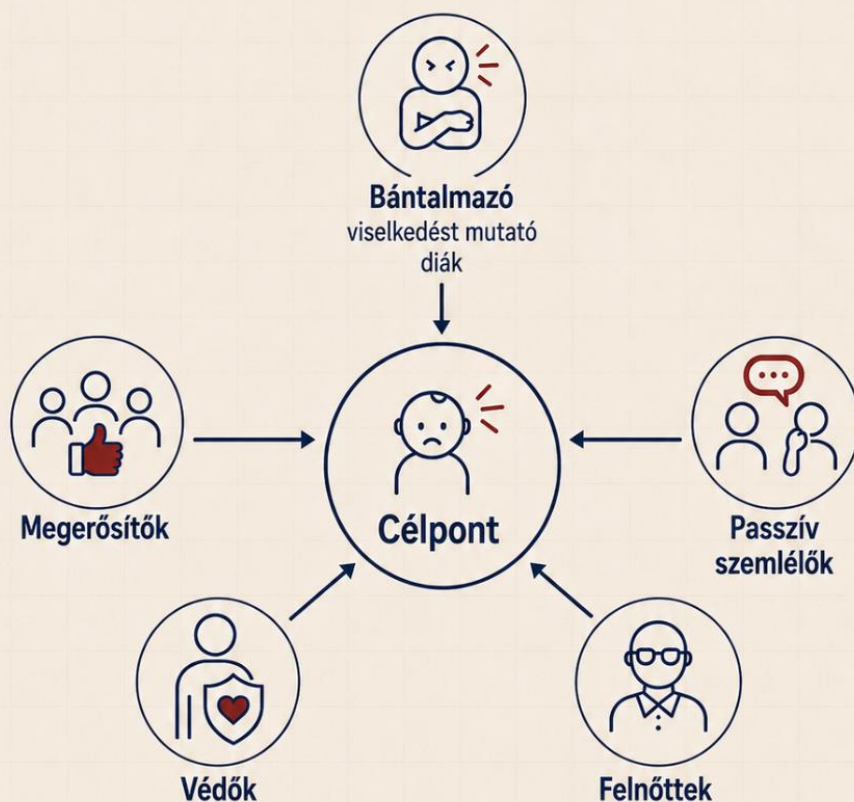
4. ábra.

A bullying társas köre.

A BULLYING TÁRSAS KÖRE

Kik érintettek és miért fontos a közösség szerepe?

A szerepek helyzetenként változhatnak, ezért a gyerekek tartós címkézése kerülendő.

A szerepek helyzetenként változhatnak, ezért a gyermekek tartós címkézése kerülendő.

Az iskolai beavatkozás szempontjából fontos annak megértése, milyen reakciók erősítik vagy gyengítik a bántalmazó viselkedést, és hogyan lehet a közösségben a segítségkérést és a társ melletti biztonságos kiállást támogatni.

5. ábra.

5

Mit tudunk arról, mi működik?

Iskolai antibullying programok összhatása

ELKÖVETÉS

18-19%

átlagos csökkenés a bullying
elkövetésében

ÁLDOZATTÁ VÁLÁS

15-16%

átlagos csökkenés az áldozattá
válásban

A kedvező eredmények jellemzően többkomponensű rendszere

- vezetés és személyzet
- képzés
- diákok és szemlélői normák
- egyértelmű szabályok
- esetkezelés és utánkövetés
- szülői bevonás

5.
ábra

Ábra forrása: Gaffney, Ttofi & Farrington (2021), Campbell Systematic Reviews

Mit tudunk arról, hogy mi működik?

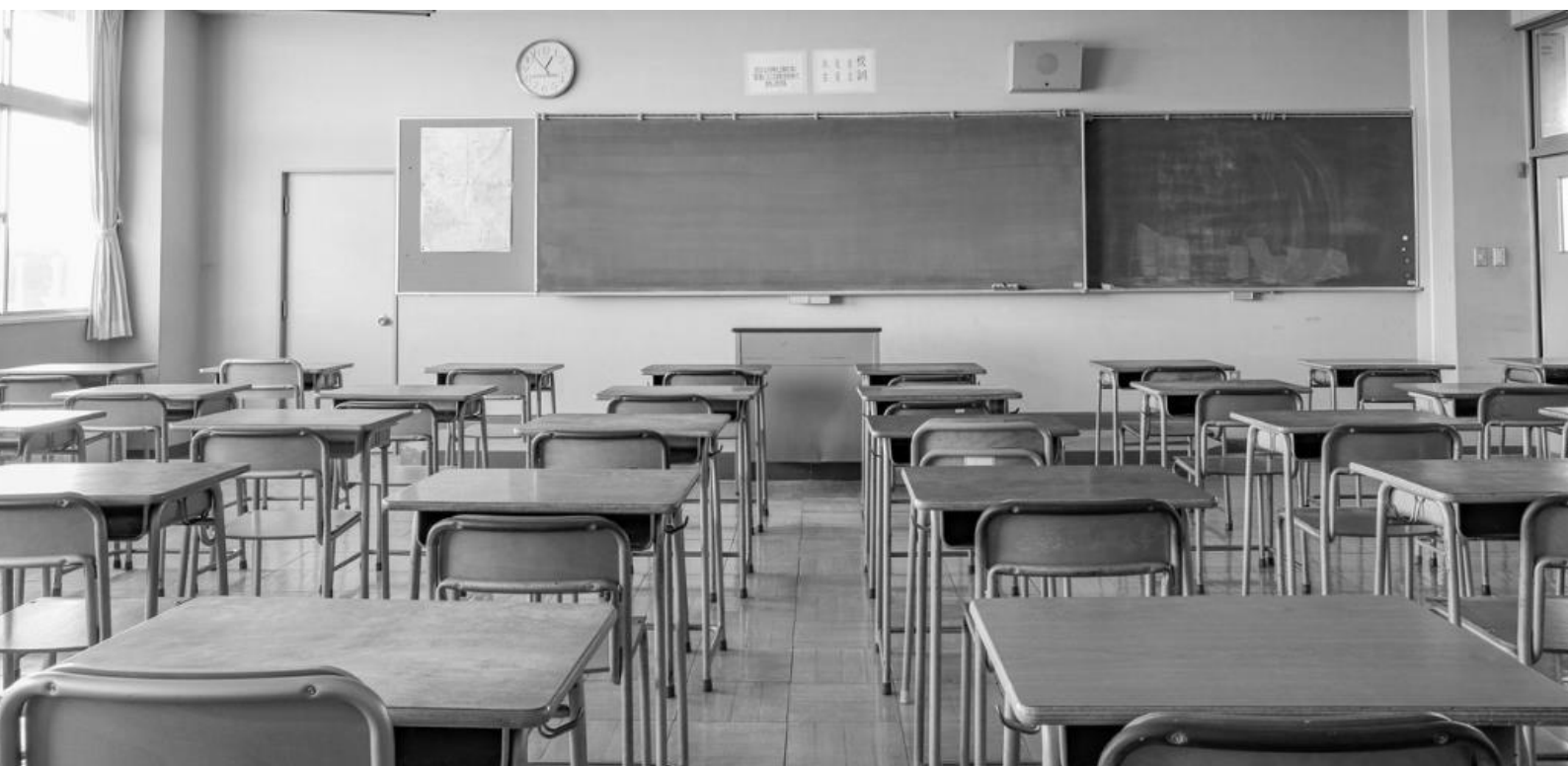
Az iskolai bullyingmegelőzés bizonyítékbázisa ma már igen jelentős.

A 2021-es Campbell áttekintés és metaanalízis szerint az iskolai antibullying programok összességében nagyjából 18-19%-kal csökkentették a bullying elkövetését, és 15-16%-kal az áldozattá válást.

A kutatások szerint nem létezik egyetlen univerzális eszköz, amely önmagában megoldja a bullyingot.

Jellemzően a többkomponensű, whole-school, vagyis az egész iskola működésére kiterjedő programok vezetnek eredményre, az egyes elemek önálló hatásai sokszor nem is határozhatók meg önmagukban.

Az 5. ábra több, különböző program összesített eredményeit mutatja. A 18-19%-os, illetve 15-16%-os csökkenés nem egyetlen módszer eredménye, de rávilágít arra, hogy az iskolai antibullying programok valóban mérhető változást képesek elérni.

Tíz nemzetközi példa

KiVa, Finnország

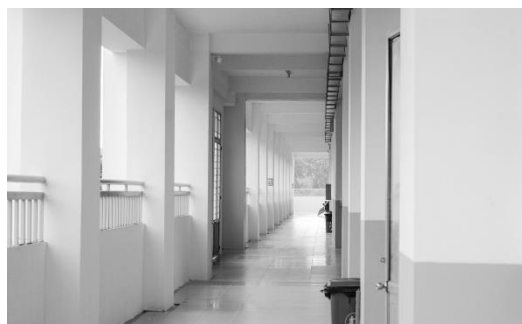
A KiVa egy olyan finn, **teljes iskolai program**, amely megelőző tanórai elemeket, a kortárscsoport normáinak alakítását és konkrét bullyingeseteket kezelő iskolai KiVa-teamet kapcsolja össze. A program vizsgálatában 117 intervenciós és 117 kontrolliskola vett részt, és úgy találták, hogy **a program képes volt lecsökkenteni az önbevallott és kortársak által jelzett bullyingot és áldozattá válást is**. A program kutatási háttere a szemlélők szerepét és a csoportnormák megváltoztatását központi mechanizmusként kezelte.

	A	B	C	D	E	F
1	KiVa					
2						
3						
4						
5	Finnország egész iskolára kiterjedő bullyingprevenciós programja					
6						
7						
8	1		Mi ez?			
9			Finnországból származó, egész iskolára kiterjedő bullyingprevenciós program, amely megelőzést és jelzett esetekre irányuló beavatkozást egyesít.			
10						
11						
12						
13	2		Mire épül?			
14			• osztályfoglalkozások • szemlélők szerepének alakítása • online játékok és tananyagok • kijelölt felnőtt csapat az esetek kezelésére			
15						
16						
17						
18	3		Mit mutattak a vizsgálatok?			
19			14% Gyermekbeszámoló alapján a bullying aránya 14%-kal csökkent.			
20			15% Az áldozattá válás aránya 15%-kal csökkent.			
21						
22						
23	4		Miért fontos?			
24			A program nem csupán az egyéni esetekre reagál, hanem megváltoztatja a kortársi normákat és javítja az iskolai klímát.			
25						
26						
27						

	A	B	C	D	E	F
1	Olweus					
2						
3						
4						
5	Norvégia klasszikus, egész iskolára kiterjedő bullyingprevenciós programja					
6						
7						
8	1		Mi ez?			
9			Norvégiából indult, egész iskolára kiterjedő program, amely az iskolai klímát, a szabályokat és az esetkezelést egyszerre erősíti.			
10						
11						
12						
13	2		Mire épül?			
14			• iskolai szintű szabályok és közös fellépés • rendszeres osztályszintű beszélgetések • egyéni esetkezelés az érintett gyerekekkel • szülők bevonása és folyamatos utánkövetés			
15						
16						
17						
18	3		Mit mutattak a vizsgálatok?			
19			64% A klasszikus norvég vizsgálatban az áldozattá válás 64%-kal csökkent.			
20			53% A mások bántalmazása 53%-kal csökkent.			
21						
22						
23	4		Miért fontos?			
24			Az Olweus-program egyik fő tanulsága, hogy a következetes iskolai szabályok, a gyors reagálás és az utánkövetés együtt tudják tartósabban visszaszorítani a bullyingot.			
25						
26						
27						

Olweus Bullying Prevention Program, Norvégia és nemzetközi adaptációk

Az Olweus modell **iskola-, osztály-, egyéni és közösségi szinten dolgozik**. A rendszer része az anonim felmérés, a koordináló csoport, a dolgozók képzése, az egységes szabályok, az osztálybeszélgetések, a felügyelet és az egyedi esetek kezelése. Több évtizedes értékelési irodalommal rendelkezik, **nemzetközi szinten az egyik legerősebben dokumentált program**.

NoTrap!, Olaszország

A NoTrap! hagyományos bullying és cyberbullying ellen fejlesztett, **peer-led, vagyis kortársak aktív szerepére építő modell**. A programban képzett diákok és felnőtt felügyelet együtt jelenik meg. Randomizált és korábbi értékelésekben **csökkent a bullying, a victimization, a cyberbullying és a cybervictimization több mutatója**. A modellben hangsúlyozzák, hogy a diákaktivitáshoz felnőtt jelenlét és szervezeti tér szükséges.

Nemzetközi példa: NoTrap!, Olaszország			
Kortárssegítő program a hagyományos és az online bullying együttes kezelésére.			
3/10			
 Mi ez? Peer-led modell, amely a tanulók aktív részvételére és az iskolai normák alakítására épít.	 Mire épít? Képzett kortárssegítők, diákbevonás, online tér, közösségi normák és felnőtt szakmai támogatás.	 Vizsgálati háttér 2 vizsgálat + 6 hónap Két független kvázi-kísérleti vizsgálat és utánpótlás.	 Mért eredmény 4 terület Bullying, viktimizáció, cyberbullying és cybervictimization terén is szignifikáns csökkenést mértek. A kedvező változás 6 hónappal később is fennmaradt.
Ábra forrása: forrásjegyzék			

Nemzetközi példa: TEI, Spanyolország			
Kortársmentorálásra épülő iskolai modell, amely idősebb és fiatalabb diákokat kapcsol össze.			
4/10			
 Mi ez? Az idősebb tanulók képzett mentorokkári támogatják a fiatalabbakat, felnőtt felügyelettel.	 Mire épít? Prevenció, érzelmi nevelés, közösségi felelősség, rendszeres mentorálás és egész iskolai részvétel.	 Vizsgálati háttér 22 iskola 2057 tanuló Kvázikísérleti, iskolai összehasonlító vizsgálat.	 Mért eredmény 5 mutató Szignifikáns javulás bullying, viktimizáció, veredés, cyberbullying és cybervictimization terén. Az iskolai klíma mutatói is javultak.
Ábra forrása: forrásjegyzék			

TEI, Spanyolország

A TEI **kortársmentorálásra épül**, melyben az idősebb diákok érzelmi és közösségi referenciaként támogatják a fiatalabb tanulókat, miközben **a program az iskola egészét, a pedagógusokat és a családokat is bevonja**. Értékelései **kedvezőbb iskolai együttélési mutatókat és alacsonyabb bullying- és cyberbullyingmutatókat jeleztek** a programot alkalmazó intézményekben.

ConRed, Spanyolország

A ConRed kifejezetten az online kapcsolatok, a cyberbullying és a digitális viselkedés kérdéseire épül. A program **a diákokat, a pedagógusokat és a családokat is bevonja**, és a digitális önszabályozás, a biztonságos internethasználat és a cyberbullying megküzdési készségeinek fejlesztését célozza. Az **értékelések kedvező változásokat találtak a cyberbullying több mutatójában**.

Nemzetközi példa: ConRed, Spanyolország

Cyberbullyingmegelőző program digitális viselkedési normákkal és teljes iskolai közösség bevonásával.

9/10

 Mi ez? A digitális normákat, az online biztonságot és a felelős internethasználatot fejlesztő program.	 Mire épít? Diákok, pedagógusok és családok bevonása; online kompetenciák és közös iskolai szabályok.	 Vizsgálati háttér 893 tanuló 595 intervenció + 298 kontroll résztvevő.	 Mért eredmény szignifikáns A cyberbullying és a problémás internethasználat mutatói az intervenció csoportban javultak. A vizsgálat az online biztonság és kontroll terén is kedvező változást talált.
---	---	---	--

Ábra forrása: forrásjegyzék

Megjegyzés: a vizsgálatok eltérő mintáival, kimenetekkel és időtávval dolgoztak; az eredmények nem közvetlenül összehasonlíthatók.

Nemzetközi példa: Learning Together, Egyesült Királyság

Helyreállító szemléletű, teljes iskolai közösséget bevonó hároméves beavatkozás.

6/10

 Mi ez? Dolgozó képzést, diákokat is bevonó akciócsoportokat és szociális-érzelmi tanulást kapcsol össze.	 Mire épít? Szükségletfelmérés, helyreállító gyakorlatok, szabályok felülvizsgálata és diák-felnőtt közös döntés.	 Vizsgálati háttér 40 iskola 6667 tanuló Klaszter-randomizált vizsgálat, 36 hónapos követés.	 Mért eredmény 0,34 → 0,29 A bullying skála átlaga a kontrollcsoport 0,34-es értékéhez képest 0,29 volt az intervenció csoportban. A különbség kicsi, de statisztikailag szignifikáns volt.
---	---	---	--

Ábra forrása: forrásjegyzék

Megjegyzés: a vizsgálatok eltérő mintáival, kimenetekkel és időtávval dolgoztak; az eredmények nem közvetlenül összehasonlíthatók.

Learning Together, Egyesült Királyság

A Learning Together egy **whole-school**, helyreállító szemléletű program, mely **dolgozói képzést, szociális és érzelmi tananyagot, szükségletfelmérést, valamint diákokat és dolgozókat együtt bevonó akciócsoportokat** alkalmazott. A 40 iskolás randomizált vizsgálatban a program kis, de szignifikáns **kedvező hatást mutatott a bullyingra, miközben az agresszió fő kimenetében nem találtak hatást**. A modell különösen fontos példája a diákok intézményi döntésekbe való bevonásának.

Friendly Schools, Ausztrália

A Friendly Schools hosszú kutatási programra épülő **whole-school megközelítés**. A **vezetői kapacitást, az iskolai kultúrát, a szabályokat és gyakorlatokat, a tanulói készségeket, a fizikai környezetet, valamint a családi és közösségi partnerséget együtt kezeli**. Több randomizált vizsgálat kapcsolódik hozzá, a program egyik fő tanulsága, hogy a **bullyingmegelőzés tartós intézményi működést kíván**.

Nemzetközi példa: Friendly Schools, Ausztrália

Bizonyítékokon alapuló whole-school bullyingprevenció program.

7/10

 Mi ez? Vezetést, szabályokat, iskolai kultúrát, tanulói készségeket, családokat és közösségi kapcsolatokat fog össze.	 Mire épít? Többkomponensű rendszer, amely a teljes intézményi működést és a megvalósítás minőségét kezeli.	 Vizsgálati háttér 23 vizsgálat 40 000+ résztvevő A kutatási programban 7 randomizált vizsgálat szerepel.	 Mért eredmény 7 RCT A kutatási bázis szerint a bullyingmutatók több vizsgálatban kedvezően alakultak. A legújabb eredmények az átlag, következetes megvalósításhoz kapcsolódtak.
--	---	--	--

Ábra forrása: forrásjegyzék

Megjegyzés: a vizsgálatok eltérő mintáival, kimenetekkel és időtávval dolgoztak; az eredmények nem közvetlenül összehasonlíthatók.

Nemzetközi példa: Cyber Friendly Schools, Ausztrália

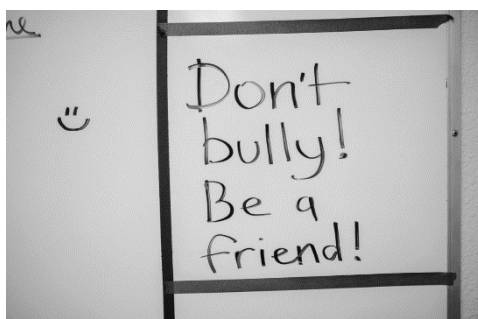
Cyberbullyingra fókuszáló, diák cyber leadeereket is bevonó whole-school program.

8/10

 Mi ez? A cyberbullying megelőzésére fejlesztett modell tanárok, diákok és szülők bevonásával.	 Mire épít? Digitális normák, tanári felkészítés, szülői tájékoztatás, diák cyber leadeerek és iskolai akciók.	 Vizsgálati háttér 35 iskola 3000+ diák Randomizált, többiskolás vizsgálat.	 Mért eredmény rövid távon ↓ Szignifikánsan csökkent az új cybervittimizációs és cyberbullying-elkövetési esetek valószínűsége. A kedvező különbség a következő évben már nem maradt fenn.
--	--	--	---

Ábra forrása: forrásjegyzék

Megjegyzés: a vizsgálatok eltérő mintáival, kimenetekkel és időtávval dolgoztak; az eredmények nem közvetlenül összehasonlíthatók.

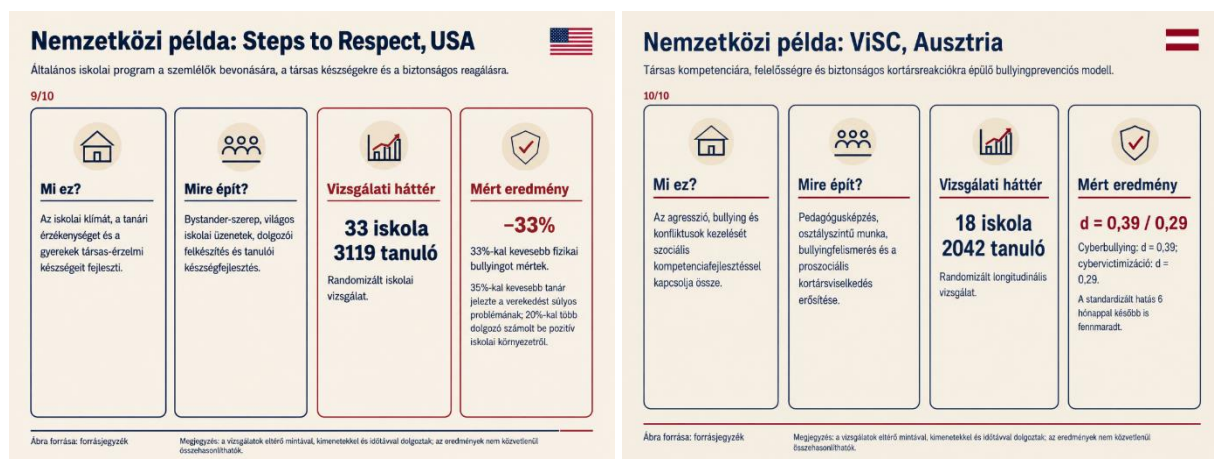

Cyber Friendly Schools, Ausztrália

A Cyber Friendly Schools több mint 3000 tanuló és 35 középiskola részvételével végzett csoportszintű randomizált vizsgálatban **egész iskolára, diákokra és szülőkre építő modellt használt**, és külön diák cyber leadereket is felkészített. A kezdeti utánkövetésben **csökkent a cybervictimizáció és a cyberbullying valószínűsége**, de a hatás később nem maradt egyformán erős. A megvalósításban a tanárok időhiánya és bizonytalansága is korlátként jelent meg.

Steps to Respect, Egyesült Államok

A Steps to Respect a **teljes iskolai felkészítést tanulói készségfejlesztéssel és a szemlélői viselkedés alakításával** kapcsolja össze. Egy 33 kaliforniai általános iskolában végzett randomizált vizsgálatban **kevesebb fizikai bullyingot, kedvezőbb szemlélői viselkedést és pozitívabb iskolai klímamutatókat** találtak az intervenció iskolákban.

ViSC Social Competence Program, Ausztria és adaptációk

A ViSC az agresszió és bullying megelőzését iskolafejlesztési és társas kompetencia kérdésként kezeli. A program **tanári felkészítést és osztályszintű projektet kapcsol össze**, és a diákokat arra készíti fel, hogy **felismerjék a bullyingot és megfelelően reagáljanak**. Rövidített kosovói változatában az ultra-rövid verzió a **fizikai áldozattá válásnál mutatott kedvező hatást**, más kimenetekben nem volt szignifikáns eredmény. Ez arra is figyelmeztet, hogy a rövidítés csökkentheti a program hatókörét.

Közös tanulságok

A programok egymástól eltérőek, mégis több közös elem ismétlődik bennük. A vezetés és a teljes személyzet bevonása, világos intézményi szabályok, képzés, a konkrét esetek következetes kezelése, a diákok aktív szerepe, a szemléltető normák alakítása, a szülők bevonása, a jelzéshez vezető út ismertsége, az utánkövetés és az adatok alapján történő visszamérés rendszeresen visszatér.

A programhűség és a megvalósítási kapacitás külön kérdésként kezelendők.

A Cyber Friendly Schools példája szerint például még jó program esetében is gyengülhet a hatás, ha a pedagógusoknak kevés az idejük, nem érzik magukat felkészültnek, vagy a programnak nincs stabil helye az iskola mindennapi működésében.

Egy országban létezhet erős, jogszabályban rögzített iskolai biztonsági kötelezettség úgy is, hogy konkrét bullyingmegelőző program alkalmazása nem válik kötelezővé. Ugyanígy egy program lehet országosan támogatott vagy széles körben elterjedt anélkül, hogy jogszabály írná elő.

Egy adott program eredményességének bizonyítéka és a szabályozási rendszer megfelelősége ezért két külön kérdés lehet. A nemzetközi bizonyítékok alapján a bullyingprevenció inkább rendszer, mint egyszeri foglalkozás.

Mi a helyzet jelenleg Magyarországon?

Nem rajzolódik ki egyetlen, bullying-specifikus, országosan egységes minimumfolyamat

Jogi és intézményi keret

A magyar köznevelési és gyermekvédelmi szabályozás több, bullyinghelyzetben is releváns kötelezettséget tartalmaz. A nemzeti köznevelésről szóló törvény a tanuló emberi méltóságának tiszteletét és a fizikai, valamint lelki erőszakkal szembeni védelmét rögzíti. A pedagógusok új életpályájáról szóló törvény a köznevelési foglalkoztatott kötelességei között a gyermek testi-lelki egészségének védelmét, a veszélyhelyzetek feltárását és elhárítását is nevesíti.

A 20/2012. EMMI rendelet az intézményi SZMSZ-ben eljárásrendet ír elő az egészséget veszélyeztető helyzetek kezelésére, és szabályozza a tanuló- és gyermekbalesetekkel kapcsolatos intézményi feladatokat. A Gyermekvédelmi törvény 17. §-a szerint a köznevelési intézmény a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja, veszélyeztetettség esetén jelzési, súlyos bántalmazás vagy más súlyos veszélyeztető ok esetén további eljárási kötelezettségek merülnek fel.

Ezek a szabályok fontos védelmi és jelzési kötelezettségeket adnak,

ugyanakkor **nem rajzolódik ki egyetlen, bullying-specifikus, országosan egységes minimumfolyamat**, amely ugyanazokat a lépéseket, felelősségi pontokat, dokumentálási minimumot, szülői kommunikációt, utánkövetést és lezárási kritériumokat írná elő minden iskolának.

6. ábra. Magyar jogi és intézményi keret

	A	B	C	D	E	F
1	MAGYAR JOGI ÉS INTÉZMÉNYI KERET					
2	6					
3	Több védelmi kötelezettség, de nincs egységes bullying-specifikus minimumfolyamat.					
4	1. KÖZNEVELÉSI JOGOK A tanulót megilleti az emberi méltóság tisztelete, és védelem illeti meg a fizikai és lelki erőszakkal szemben.		2. INTÉZMÉNYI MŰKÖDÉS Az intézménynek kezelnie kell a biztonságot és az egészséget veszélyeztető helyzeteket.			
5	3. GYERMEKVÉDELMI JELZÉS Az iskola a gyermekvédelmi jelzőrendszer része; veszélyeztetettség esetén jelzési kötelezettség merülhet fel.		4. PEDAGÓGUSI FELELŐSSÉG A gyermek testi-lelki egészségének védelme és a veszélyhelyzetek felismerése az iskolai feladatokhoz kapcsolódik.			
6	A hatályos szabályok több ponton védelmet adnak, de nem rajzolódik ki minden iskolára azonos bullying-specifikus esetkezelési minimum.					

6. ábra

Ábra forrása: Nemzeti Jogszabálytár; a kiadvány jogi összefoglalója

A jelenlegi szabályozás több oldalról védi a gyermekeket és intézményi kötelezettségeket is rögzít. A nyitott kérdés az, hogy egy bullyingjelzés után mennyire azonos, előre követhető és ellenőrizhető folyamat indul el a különböző intézményekben.

Minden érintett gyermek jogai

A biztonság helyreállítása elsődleges fontossággal bír, miközben az intézményi eljárásnak minden érintett gyermek jogait védenie kell.

A történeteket tényszerűen kell tisztázni, minden érintett gyermek nézőpontját meg kell hallgatni. A megfelelő intézkedés arányos, követhető és dokumentálható. A bántalmazó viselkedést mutató gyermek megbélyegzése kerülendő; ahol indokolt, kapjon segítséget a viselkedés megváltoztatásához. Formális fegyelmi eljárás esetén a jogszabályi garanciákat alkalmazni kell. A gyermek nehéz élethelyzete magyarázhat egy viselkedést, de nem teszi elfogadhatóvá más gyermek bántalmazását.

7. ábra.

Minden érintett gyermek jogai.

MINDEN ÉRINTETT GYERMEK JOGAI

7

Biztonság, meghallgatás, arányosság, támogatás

1. BIZTONSÁG HELYREÁLLÍTÁSA

Az első cél, hogy a bántalmazás ne folytatódhasson.

2. TÉNYEK TISZTÁZÁSA

Minden érintett gyermek nézőpontját meg kell hallgatni.

3. ARÁNYOS INTÉZKEDÉS

A válasz legyen követhető, dokumentálható és gyermekjogilag védhető.

4. MEGBÉLYEGZÉS KERÜLÉSE

A bántalmazó viselkedést mutató gyermek szükség esetén kapjon támogatást a változáshoz.

5. ELJÁRÁSI GARANCIÁK

Formális fegyelmi eljárásnál a jogszabályi garanciákat alkalmazni kell.

A nehéz élethelyzet magyarázhat egy viselkedést, de nem teszi elfogadhatóvá más gyermek bántalmazását.

Az esetkezelés akkor megfelelő, ha képes biztonságot teremteni, tisztázni a történeteket és arányos választ adni.

A bántalmazó viselkedést mutató gyermek támogatása szintén része lehet a folyamatnak, miközben a bántalmazás megszüntetése és az érintett gyermekek védelme elsődleges marad.

Friss hazai minisztériumi ajánlás

Az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium 2026. augusztus 8-án az alsó tagozat gyermekközpontú megújítására közzétett javaslatcsomagjában külön pontot szentelt a bántalmazásmegelőzésnek és a biztonságos iskolai környezetnek.

Az ajánlás szerint az iskola alakítson ki egyértelmű bántalmazásmegelőzési és -kezelési protokollt, szükség szerint építse a szabályokat a házirendbe és az SZMSZ-be, jelölje ki a jelzések fogadásáért és kezeléséért felelős személyeket, szervezzen pedagógus-, tanulói és szülői tájékoztatást, valamint dokumentálja az esetkezelést.

Ez fontos hazai irányváltást jelez, melyben a minisztériumi ajánlás maga is az intézményi protokoll, a kijelölt felelősség és a dokumentálás szükségességét fogalmazza meg. Ugyanakkor a közzétett dokumentum javaslatcsomagként jelenik meg, amely nem értelmezhető egységes, minden iskolára kötelező bullying-specifikus hazai minimumprotokollként.

Az ajánlás maga is több olyan elemet nevesít, amely a nemzetközi programokban is rendszeresen visszatér, az ismert intézményi rendet, a kijelölt felelősséget, a tájékoztatást és a dokumentált esetkezelést is.

Az ajánlás jelentős szakmai irányjelzés, jogi státusza ugyanakkor eltér egy kötelező országos minimumszabályozásától.

8. ábra.
2026-os minisztériumi ajánlás

2026-OS MINISZTERIUMI AJÁNLÁS

8

Bántalmazásmegelőzés és biztonságos iskolai környezet

- 1.** **EGYÉRTELMŰ PROTOKOLL**
Az iskola alakítson ki ismert bántalmazásmegelőzési és kezelési rendet.
- 2.** **SZABÁLYOK BEÉPÍTÉSE**
Szükség szerint jelenjenek meg a házirendben és az SZMSZ-ben.
- 3.** **KIJELÖLT FELELŐSSÉG**
Legyen ismert, ki fogadja és kezeli a jelzéseket.
- 4.** **TÁJÉKOZTATÁS ÉS FELKÉSZÍTÉS**
Pedagógusok, diákok és szülők ismerjék a működés alapjait.
- 5.** **DOKUMENTÁLT ESETKEZELÉS**
A jelzések és intézkedések követhetően kerüljenek rögzítésre.

 Fontos irányváltás, de javaslatcsomag: nem azonos egy minden iskolára kötelező bullying-specifikus minimumprotokollal.

8. ábra

Ábra forrása: Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium, 2026.08.08., 14. pont

Saját adatfelvétel: mit kérdeztünk?

2025-2026-ban anonim online kérdőíves adatfelvételre került sor az iskolai bullyinggal kapcsolatos tapasztalatokról. Jelen kiadványban két lezárt adatfájl eredményeit használjuk. Az adatfelvételben egy egyperces kérdőív 289 választ, míg egy részletesebb háromperces kérdőív 20 választ tartalmazott. Mindkét fájl tartalma anonim módon került gyűjtésre és lezárásra, közös válaszadói azonosító nincs, ezért nem ellenőrizhető, hogy van-e átfedés a két kitöltői kör között.

A 289 fős adatfelvétel erősen szülődomináns. 245 válaszadó szülő vagy gondviselő, 24 pedagógus, 6 más iskolai dolgozó, 3 diák és 11 egyéb szerepben válaszolt. Területileg 55 budapesti, 51 megyei jogú városi, 105 más városi, 66 községi vagy falusi és 12 külföldi iskolai közegre vonatkozott a válasz.

A minta anonim, önkéntes és nem reprezentatív.

Az eredmények elsősorban a kitöltők által észlelt helyzetet mutatják, országos gyakoriság vagy teljes magyar iskolai rendszerre vonatkozó arányok becslésére nem használhatók.

A két kérdőív eltérő mélységű helyzetképet ad. A 289 fős adatfelvételtől a kitöltők körében megjelenő nagyobb mintázatok írhatók le, a húszfős részletes kérdőív pedig további kérdések és későbbi vizsgálati irányok azonosításához ad feltáró információt.

A válaszadói összetétel meghatározza az eredmények értelmezési keretét. A fő minta elsősorban szülői nézőpontot tükröz, ezért a pedagógusok, más iskolai dolgozók és különösen a diákok tapasztalatainak pontosabb feltárásához később nagyobb és kiegyensúlyozottabb almintákra lenne szükség.

Látványos esés a személyes teendőktől az intézményi és valós segítségbe vetett bizalomig

A 289 válasz egyik legerősebb mintázata az intézményi oldal felé haladva növekvő bizonytalanság. A válaszadók saját teendőiket még viszonylag jól látják, az intézményi folyamatot már kevésbé, a valódi segítség esélyét pedig még alacsonyabbra értékelik.

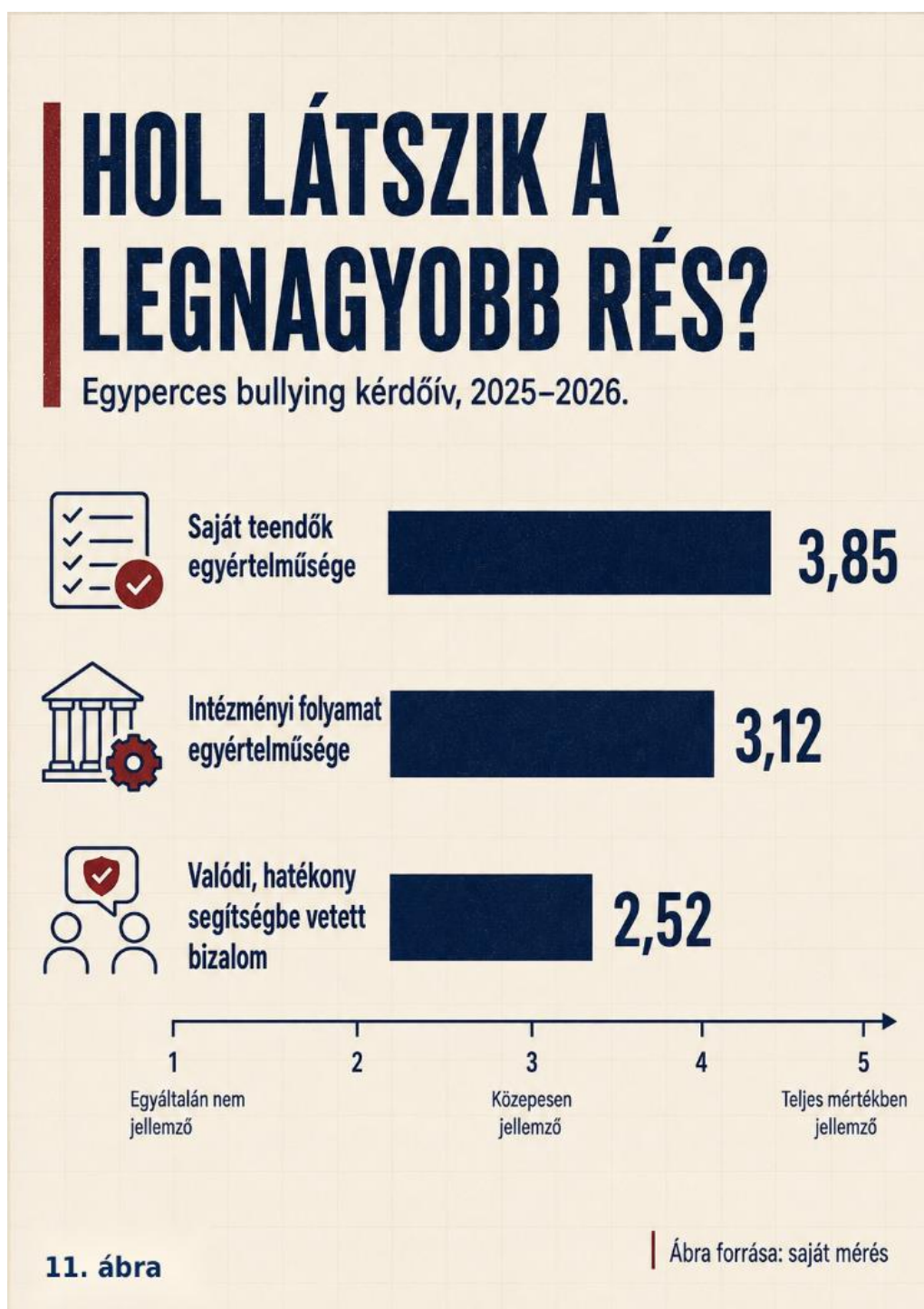
A válaszadók 1-5 skálán átlagosan 3.85 pontra értékelték, mennyire egyértelmű számukra, mit tehetnek, ha rendszeres bántást látnak vagy gyanítanak. Annak egyértelműsége, hogy az adott iskolában mi történik a jelzés után, 3.12 pontra alakult. Arra a kérdésre, mennyire valószínű, hogy az iskola valódi, hatékony segítséget ad, az átlag 2.52 pont volt.

Más magyar kutatásokban is megjelent már a segítségkérés eredményességének kérdése.

Az UNICEF/Medián 2022-es **felmérésében azok körében, akik segítséget kértek, az esetek körülbelül felében történt érdemi javulás.** Az eltérő kérdés és eltérő minta használata miatt ezen arány a saját adatfelvétel bizalmi mutatójával közvetlenül nem hasonlítható össze, azonban **azzal összecseng.**

A válaszadók saját cselekvési lehetőségeinek megítélése még viszonylag magas. Innen azonban jelentős visszaesés látszik, amikor már az intézmény működésére kérdezzük rá, és még nagyobb, amikor arra, hogy a jelzésből valódi, hatékony segítség lesz-e.

A három mutató együtt adja a saját adatfelvétel egyik legerősebb eredményét. **A bizonytalanság leginkább ott mutat növekedést, ahol a kérdés már az intézményi folyamat átláthatóságáról és a segítség várható eredményességéről szól.**

Szülők és iskolai dolgozók eltérő nézőpontja

A szülők és iskolai dolgozók almintája között leíró különbség látszik. A 245 szülőnél a személyes teendő egyértelműségének átlaga 3,82, az intézményi folyamaté 3,02, a hatékony segítség valószínűségéé 2,46 volt. A 30 iskolai dolgozónál, vagyis a 24 pedagógus és 6 más iskolai dolgozó összevont csoportjában ugyanezek az átlagok 4,33, 4,20 és 3,13 voltak.

A minta korlátja miatt mindez nem értelmezhető általános pedagógus-szülő különbségként - az iskolai dolgozói alminta mindössze 30 fő, a minta nem reprezentatív, és önkéntes kitöltésből származik -, azonban nagyobb hazai pedagógusmintán a jövőben érdemes lehet újra megvizsgálni.

A leíró különbség érdekes kérdést vet fel: **ugyanazt az intézményi működést eltérően érzékelhetik azok, akik az iskola belső működésében dolgoznak, és azok, akik szülőként találkoznak vele.** A 30 fős iskolai dolgozói alminta miatt ez jelenleg további vizsgálatra érdemes jelzés, nem általánosítható különbség.

Településtípus szerinti leíró különbségek

Az adatfelvételekből Budapest esetében 55, megyei jogú városoknál 51, más városoknál 105, községek és falvak esetében 66 válasz áll rendelkezésre.

A hatékony segítség valószínűségének átlaga Budapesten 2,78, megyei jogú városban 2,63, más városban 2,47, községben vagy faluban 2,33 volt. Az intézményi folyamat egyértelműségének átlaga ezzel szemben 3,01 és 3,25 közötti szűkebb sávban mozgott. A rendszeres bántás észlelt jelenlétének átlaga Budapesten 3,36, megyei jogú városban 4,00, más városban 4,00, községben vagy faluban 4,14 volt.

A településtípusok szerinti eltérések a mintában leíró jellegűek, ugyanakkor egymáshoz hasonló mintázatot mutatnak.

Mi hiányzik leginkább?

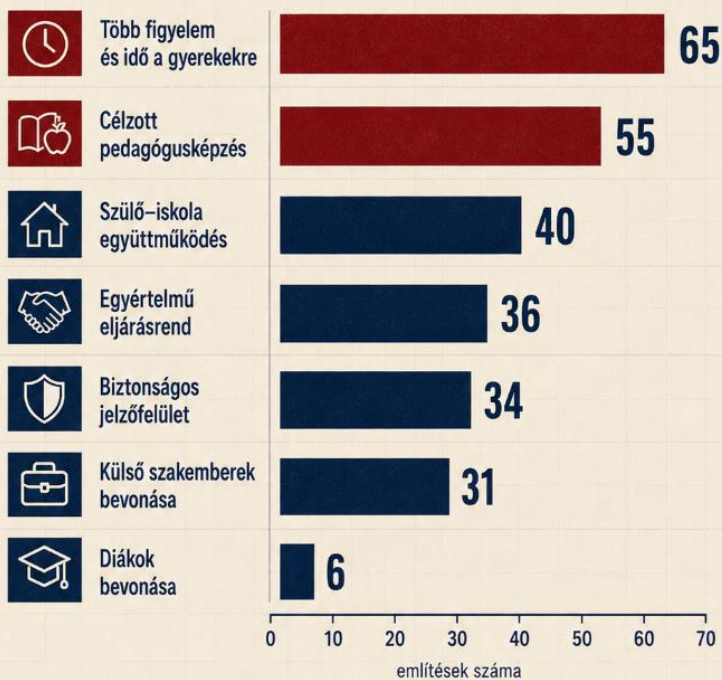
A kérdőív egyetlen választ engedett arra, **mi hiányzik leginkább a biztonságosabb iskolai légkörhöz.**

A legtöbb **több figyelmet és időt jelöltek a gyerekekre**, 65 fő, 22,5%. Ezt követte a **pedagógusok és iskolai dolgozók célzott képzése** 55 fővel, 19,0%, a **szülő-iskola együttműködés** 40 fővel, 13,8%, az **egyértelmű, ismert eljárásrend** 36 fővel, 12,5%, a **biztonságos, akár névtelen jelzőfelület** 34 fővel, 11,8%, valamint **külső szakemberek bevonása** 31 fővel, 10,7%.

Diákok bevonását 6 fő, 2,1% jelölte elsődleges hiányként, további 22 kitöltő saját választ adott.

MI HIÁNYZIK LEGINKÁBB?

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026.

14. ábra

Ábra forrása: saját mérés

A válaszokból nem egyetlen hiányzó eszköz rajzolódik ki. **A figyelem és idő, a felkészítés, az együttműködés, az egyértelmű eljárásrend, a biztonságos jelzés és a szakmai segítség egymással összefüggő intézményi feltételek,** ezért a fejlesztési irányokat is rendszerben érdemes kezelni.

Mit mondott 162 ember a saját szavaival?

A 289 kitöltő közül 162-en, vagyis 56,1% válaszoltak arra az opcionális kérdésre is, hogy ha egyetlen dolgot megváltoztathatnának a bántások és kiközösítés kezelésében, mi lenne az.

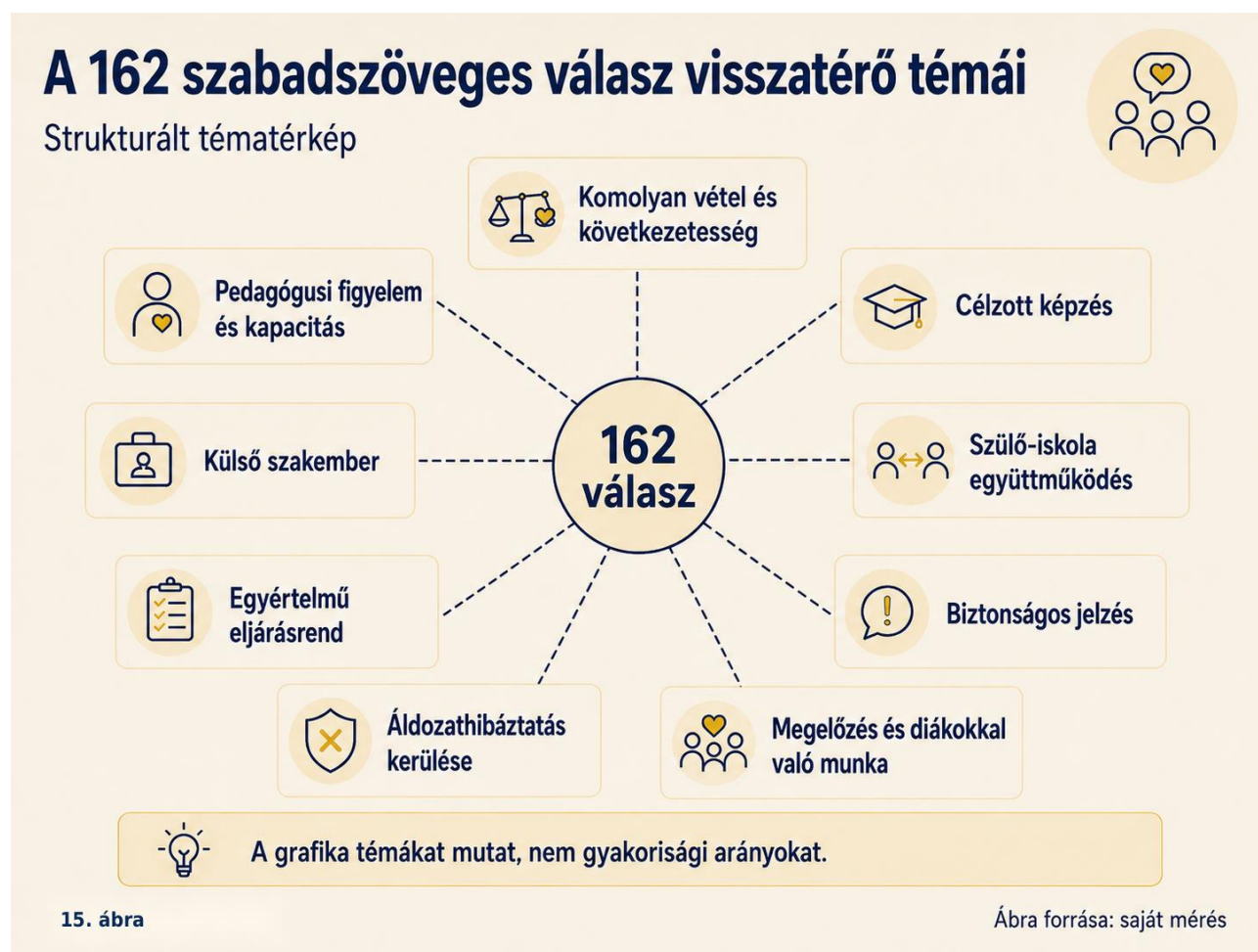
A válaszokat előzetes tematikus csoportosítással értelmeztük. (Nem formális, többszörös kódolással ellenőrzött kvalitatív kutatásról van szó, ezért a témákhoz itt nem rendeltünk százalékos gyakoriságot. A cél annak bemutatása, milyen problémák és igények térnek vissza a szabad szövegekben.)

Visszatért a jelzések komolyan vétele és a szőnyeg alá söprés elutasítása. Sok válasz a következetes felnőtt reakciót, a bántalmazó magatartás valódi következményét és az áldozathibáztatás kerülését kéri. Erősen megjelenik a pedagógusi figyelem és

jelenlét, a kisebb leterheltség, a konfliktuskezelési és pszichológiai felkészítés, valamint a rendszeresen elérhető iskolapszichológus vagy más segítő szakember igénye.

Szintén visszatér a szülők felelőssége és az iskola-szülő kommunikáció, a gyerekekkel folytatott rendszeres beszélgetés és edukáció, a közösségi normák alakítása, a biztonságos jelzési út és az egyértelmű eljárásrend. Többen kifejezetten rendszerben gondolkodnak, és azt írják, hogy több elem együttes jelenlétére lenne szükség.

A szabad válaszok heterogének. Megjelennek egymással ellentétes elképzelések is, például erősen büntető vagy megfigyelésre építő megoldások, illetve helyreállító, képzési és közösségi beavatkozások. Ez fontos módszertani tanulság: a kérdőív a tapasztalatokat és igényeket mutatja meg, a szakpolitikai és módszertani javaslatokat viszont bizonyítékok alapján kell szűrni.

A szabadszöveges válaszok értéke abban áll, hogy megmutatják, milyen problémák és igények térnek vissza spontán a kitöltők saját megfogalmazásaiban. A jelenlegi feldolgozás témákat azonosít, nem gyakorisági rangsort, ezért ezekhez a kategóriákhoz nem rendelünk százalékos arányokat.

	A	B	C	D	E	F
1	 SAJÁT MÉRÉS – KÜLÖNBSÉGEK Szereplők és településtípusok szerint “ Az, hogy a verbális bántalmazást is ugyanolyan komolyan vegyék, mint a fizikálist. ” Szó szerinti válasz a kérdőívől.					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

“

Megvizsgálnám a bántalmazó gyerek hátterét. Mert mindennek oka van.

”

Szó szerinti válasz a kérdőívől.

	A	B	C	D
1	Saját mérés – különbségek Szereplők és településtípusok szerint “ Pedagógusképzésben több időt és energiát fordítanék rá. ” Szó szerinti válasz a kérdőívől.			
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

	A	B	C	D	E	F
1	 “ Minden érintett fél meghallgatása külön, külön, ha súlyosabb az eset, a szülő is jelen kell hogy legyen. ” Szó szerinti válasz a kérdőívől.					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						

“

A következetesség és figyelem

”

Szó szerinti válasz a kérdőívől.

SZÓ SZERINTI VÁLASZ

“

Jelzés a másik szülő felé.

Szó szerinti válasz a kérdőívől.

SAJÁT MÉRÉS – KÜLÖNBSÉGEK

“

Pszichológus RENDSZERES bevonása nem alkalomszerűen, hanem folyamatként a gyerekek képzésére.

”

Szó szerinti válasz a kérdőívől.

Húsfős részletes kérdőív: feltáró jelzések

A részletesebb kérdőívet 20 fő töltötte ki, közülük 18 szülő és 2 pedagógus. A minta túl kicsi ahhoz, hogy százalékos országos állításokat tegyünk, de **néhány olyan mintát mutat**, amely a későbbi kérdőív és a programfejlesztés szempontjából releváns lehet.

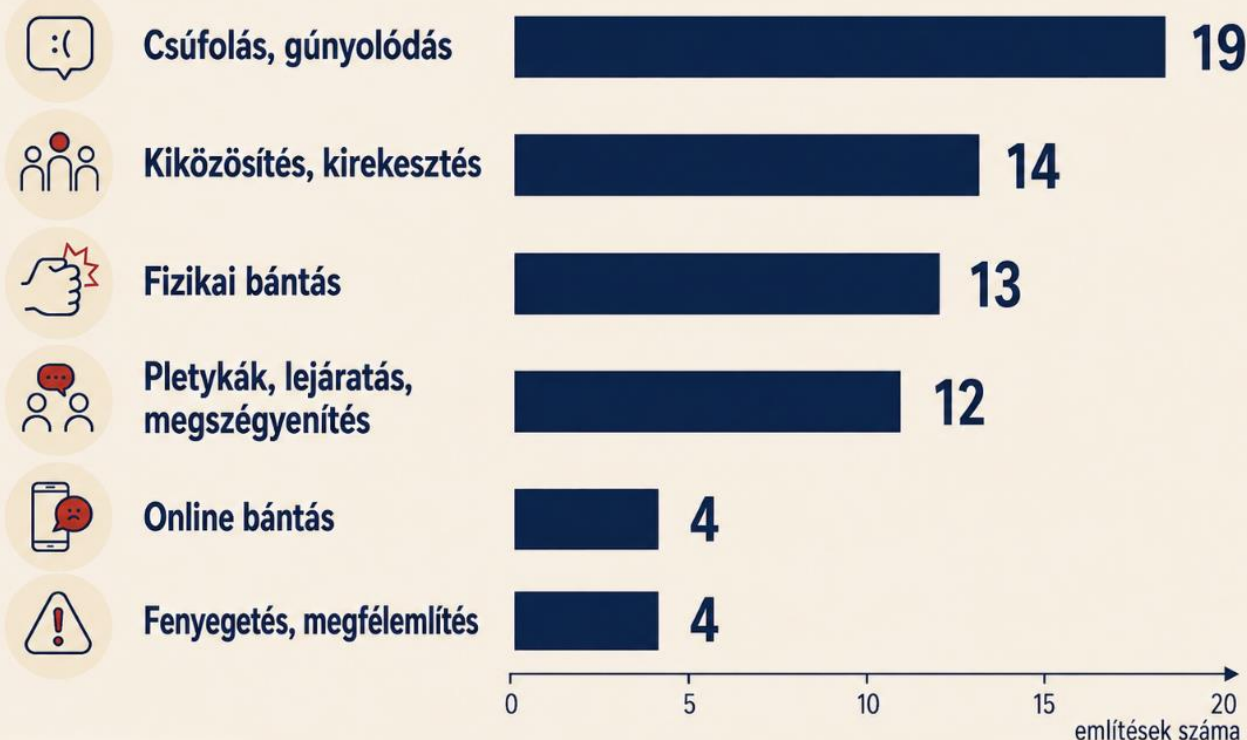
A húszból 16-an jelezték, hogy legalább hetente tudomásukra jut rendszeres bántalmazási helyzet, közülük 13-an hetente többször. A leggyakrabban megjelölt formák a csúfolás és gúnyolódás 19 jelöléssel, a kiközösítés 14, a fizikai bántás 13, a pletyka, lejáratás vagy megszégyenítés 12 jelöléssel.

A bántalmazás helyszínénél mind a 20 válaszadó megjelölte a szüneti folyosót, 14-en az udvart vagy sportpályát, 9-en az öltözőt vagy mosdót. A segítségkérésnél 17-en jelölték a szülőt, 9-en az osztályfőnököt, 8-an azt is, hogy a gyerek senkihez nem fordul, és 2-en az iskolapszichológust vagy más segítő szakembert.

A hatékony iskolai segítség valószínűségére 13-an 1-es vagy 2-es értéket adtak, 6-an 3-ast, 4-es válasz nem érkezett, 1 fő 5-öst jelölt. Ezek az adatok feltáró jellegűek, és a kis elemszám miatt önálló következtetés alapjául nem szolgálhatnak.

A legjellemzőbb bántalmazási formák

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026.

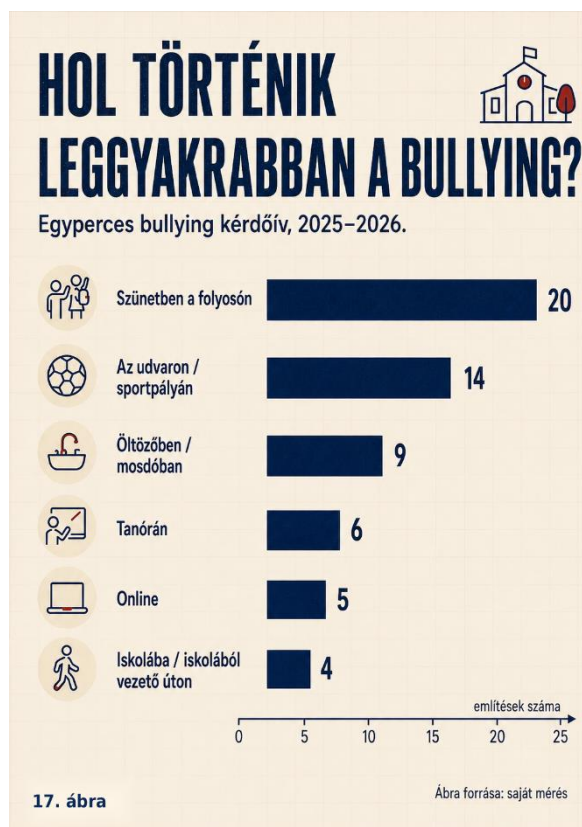
16. ábra

Ábra forrása: saját mérés

A vizsgált húszfős mintában többféle bántalmazási forma is megjelent. Ez arra utalhat, hogy a későbbi, nagyobb adatfelvételben érdemes lehet külön vizsgálni a verbális, kapcsolati, fizikai és online bántalmazást.

A válaszokban elsősorban azok a terek kerültek előre, ahol sok tanulói interakció történik, miközben a közvetlen felnőtt jelenlét változó lehet. Érdemes a jövőben figyelmet fordítani arra, hogy az egyes helyszínekhez milyen felügyeleti és segítségkérési tapasztalatok és lehetőségek kapcsolódnak.

A kis mintában a szülő jelenik meg a legerősebb segítségkérési pontként. Figyelmet érdemel ugyanakkor, hogy nyolc válaszadó a senkihez sem fordul lehetőséget is megjelölte, ami a biztonságos, ismert és hiteles segítségkérési utak jelentőségét erősíti.

Mi tehető egységes központi bullyingprotokoll nélkül?

A legerősebb vizsgálatok jellemzően többkomponensű, whole-school programokat mérnek. Ez módszertanilag fontos korlát, hiszen egy helyi protokoll vagy egy diákfoglalkozás külön hatása ezekből a vizsgálatokból nem becsülhető meg megbízhatóan.

A kedvező eredmények olyan rendszerekhez kapcsolódnak, amelyek

több szinten és több szereplővel dolgoznak.

Ebből nem egyes programelemek rangsora következik. Inkább **két olyan, egymást kiegészítő fejlesztési irány rajzolódik ki, amely a központi kötelező minimum hiányában is megvalósítható intézményi szinten,** és szorosan kapcsolódik ahhoz, amit a saját kérdőíves adatokban a válaszadók is hiányként jeleztek.

Ki mit tehet most, bullyinghelyzetben?

Ha felmerül, hogy egy gyermeket rendszeresen bántanak, az első cél a biztonság helyreállítása és a helyzet tényszerű feltárása. A gyermeknek nem kell egyedül bizonyítania vagy megoldania a történeteket. Érdemes röviden rögzíteni, mikor, hol és mi történt, kik lehettek jelen, milyen korábbi jelzések voltak, illetve online bántás esetén megőrizni a releváns képernyőképeket és üzeneteket. A dokumentálás célja a pontos esetkezelés, nem a nyilvános megszégyenítés.

Szülőként, az iskolának lehetőleg írásban is érdemes jelezni a problémát, és rákérdezni arra, ki foglalkozik az ügygel, mi a következő lépés, hogyan védik az érintett gyermeket, mikor történik utánkövetés és kitől érkezik visszajelzés. A beszélgetés után is vissza kell térni a helyzetre: megszűnt-e a bántalmazás, és biztonságban érzi-e magát a gyermek.

Ha az intézményi egyeztetés nem vezet eredményre, a következő címzett az iskola fenntartója lehet. Állami iskola esetén ez jellemzően a tankerületi központ, más fenntartású intézménynél az adott egyházi, alapítványi vagy más fenntartó. Az Oktatási Jogok Biztosának Hivatalához a rendelkezésre álló intézményi és fenntartói jogorvoslati lehetőségek igénybevétele után lehet panasszal fordulni. Közvetlen veszély, súlyos erőszak vagy más azonnali beavatkozást igénylő helyzet esetén az iskolai panaszút nem helyettesíti a szükséges sürgős segítségkérést.

Diákként, nem feladatod egyedül megállítani a bántalmazást. Biztonságos lépés lehet egy megbízható felnőtt értesítése, a bántott társ támogatása, a bántó tartalom

továbbküldésének megtagadása és annak jelzése, hogy segítségre van szükség. Szülőként és pedagógusként érdemes a gyermekkel előre megbeszélni, mi fog történni a jelzés után, amennyire ezt a biztonság és az eljárás lehetővé teszi.

	A	B	C	D	E	F
1	KI MIT TEHET MOST? 20					
2	Első lépések felmerülő bullyinghelyzetben					
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
28	 1. Biztonság Első cél a gyermek biztonságának helyreállítása. 2. Tények és dokumentálás Röviden rögzíteni: mikor, hol, mi történt; online esetben releváns képernyőképek megőrzése. 3. Írásos jelzés Az iskolának jelezni, és rákérdezni: ki kezeli az ügyet, mi a következő lépés, mikor lesz utánkövetés. 4. Visszatérés az ügyre Ellenőrizni, megszűnt-e a bántalmazás, és biztonságban érzi-e magát a gyermek. 5. További panaszút Eredménytelen intézményi egyeztetésnél a fenntartó lehet a következő címzett; szükség esetén jogorvoslati út is rendelkezésre áll. Közvetlen veszély vagy súlyos erőszak esetén az iskolai panaszút nem helyettesíti a szükséges sürgős segítségkérést.					
28	20. ábra Ábra forrása: a kiadvány gyakorlati összefoglalója; Oktatási Jogok Biztosának Hivatala					

A gyakorlati lépések közös logikája a **biztonság, a ténszerű dokumentálás, az egyértelmű jelzés és az utánkövetés**. A folyamat átláthatóbbá válik, ha a gyermek és a szülő azt is tudja, ki foglalkozik az ügygel, mikor várható következő lépés, és hogyan ellenőrzik később, hogy megszűnt-e a bántalmazás.

Azonnali konkrét segítség.

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz.

“

Hogy a gyerekek
jelzéseit komolyan
vegyek és ne
söpörjék be a
szőnyeg alá az
iskola vezetése.

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz.

Hogy a gyerekek
jelzéseit
komolyan vegyék
és ne söpörjék be
a szőnyeg alá
az iskola vezetése

Szó szerinti válasz a kérdőívbeli.

Saját mérés – különbségek

Szereplők és településtípusok szerint

“
A tanárok vagy
iskola vezetősége
nem fordít elég figyelmet
erre és nem is tesz
a helyzet javításáért
”

Szó szerinti válasz a kérdőívbeli.

“

Felvilágosító
kiscsoportos
foglalkozások
diákoknak,
pl szerepjátékokkal

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026.
Szó szerinti válasz.

Elhallgatás,
elbagatelizálás
helyett valódi
figyelem, megértésre
törekvés és
kommunikáció
minden érintett
gyereket és szüleiket
bevonva.

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz

“

Közösségi
nevelés, de
komolyabban!
Megpróbálnám a
gyerekeket
játékosan
"összehangolni"!

”

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szó szerinti válasz.

A megvalósítás feltétele: idő, felkészítés és intézményi kapacitás

A protokoll és a diákpárticipáció megvalósításához **pedagógusi kapacitás** kell. Mindkét fejlesztési irányhoz **kijelölt felelősség, megfelelő időkeret, szakmai felkészítés, vezetői támogatás és szükség esetén külső**

szakember szükséges. A saját adatfelvételben éppen a több figyelem és idő, valamint a célzott pedagógusképzés jelent meg **a két leggyakrabban választott hiányként**.

A protokollok és programok csak akkor válhatnak működő gyakorlattá, ha az intézmény rendelkezik a végrehajtásukhoz szükséges idővel, tudással, felelősségi renddel és vezetői háttérrel.

Ez különösen fontos ott, ahol maga az adatfelvétel is kapacitás- és felkészültségihiányt jelez.

“

Lenne könnyen elérhető pszichológus, akihez a gyerekek bármikor fordulhatnak (és ezt tudják is), és ez a pszichológus tartana is nekik érzékenyítő foglalkozásokat.

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz

“

Pedagógusok és iskolai dolgozók célzott képzése a bántások kezelésére. Sőt, sok esetben maga a pedagógus a bántalmazó (verbálisan, persze).

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz

“

Gondosabb odafigyelés a pedagógusok részéről és nem elfordulás a probléma elől

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

”

“

Az osztályfőnök/igazgató kezelje az érintett gyerekek szüleinek bevonásával.

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

“

Egyforma szabályok vonatkozzanak a legszegényebb szülők és a leggazdagabb szülők gyerekeire.

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szó szerinti válasz.

“

Több idő a gyerekekre, iskolapszichológus bevonása, trénernek tarthatnának előadást gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt

”

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

“

Több odafigyelés a pedagógusoktól.....

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

A következmény helye a bullying kezelésében

A felelősségre vonásnak és az arányos következményeknek helyük van a bullying kezelésében. **A nemzetközi programokban ezek a megelőzéssel, esetkezeléssel, felnőtt felkészítéssel, utánpótlással és a közösségi normák alakításával együtt jelennek meg.** A cél az arányos, következetes és gyermekjogilag védhető intézményi válasz.

A következménynek világos szerepe lehet az intézményi válaszban, de **a bullying tartós csökkentéséhez ennél szélesebb rendszer szükséges.** A prevenció, a felnőttek felkészítése, az utánpótlás és a közösségi normák alakítása együtt növelheti annak esélyét, hogy ugyanaz a helyzet ne ismétlődjön meg újra.

Vannak szabályok. Egységes bullyingeljárás nincs.

**A magyar jog védi a gyermeket, de jelenleg
nincs minden iskolára azonos bullying-
specifikus minimumfolyamat.**

A magyar köznevelési és gyermekvédelmi szabályozás több fontos kötelezettséget tartalmaz. A tanulót megilleti emberi méltóságának tisztelete, valamint a fizikai és lelki erőszakkal szembeni védelem. A köznevelési foglalkoztatott feladatai között szerepel a gyermek testi-lelki egészségének védelme és a veszélyhelyzetek felismerése. Az intézményeknek eljárásrenddel kell rendelkezniük az egészséget veszélyeztető helyzetek kezelésére, és a köznevelési intézmények a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai is. Tehát nem igaz, hogy a bullyinggal kapcsolatban semmilyen kötelezettség nincs.

A hiány máshol van: ezekből a szabályokból jelenleg nem áll össze egy minden iskolára kötelező, bullying-specifikus országos minimumfolyamat. Nincs egységesen meghatározva, hogy egy bullyingjelzést pontosan ki fogadjon, ki legyen felelős az ügyért, mit kell dokumentálni, milyen esetben szükséges azonnali intézkedés, hogyan kell tájékoztatni az érintetteket és a szülőket, mikor történjen utánkövetés, illetve miből állapítható meg, hogy az ügy valóban rendeződött. Emiatt az egyes intézmények gyakorlata jelentősen eltérhet. A gyermek védelméhez való jog országos, az odavezető bullyingeljárás viszont ma még nem egységes.

Önkéntesen bevezethető iskolai minimumprotokoll, kijelölt esetkezelő team és dokumentált utánpótlás

Az Olweus, a KiVa, a Friendly Schools és a Learning Together közös vonása, hogy a bullyingkezelést nem egyetlen pedagógus egyéni döntésére építik. A működésnek vannak intézményi szintű elemei: világos szabályok, kijelölt felelősség, dolgozói felkészítés, konkrét esetkezelési út, adatgyűjtés és visszacsatolás.

Az Olweus kifejezetten iskola-, osztály-, egyéni és közösségi szinten szervezi a beavatkozást. A KiVa külön iskolai teamet használ a konkrét bullyingesetek kezelésére. A Friendly Schools a vezetést, az iskolai kultúrát, a szabályokat, a tanulói készségeket és a családi kapcsolatokat egy rendszerben kezeli. A Learning Together dolgozói képzést, diákokat is bevonó akciócsoportot, szükségletfelmérést és az intézményi működés felülvizsgálatát kapcsolja össze.

Egy önkéntes magyar minimumprotokoll ebben a szakaszban még a szükséges funkciók szintjén jelenik meg. Egy későbbi kidolgozásban rendezni kell, hogyan fogadja az iskola a jelzést, ki felel az ügyért, milyen helyzet számít sürgősnek, és hogyan történik a dokumentálás. Ugyanilyen fontos az érintettek és a szülők tájékoztatása, az utánpótlás, valamint annak ellenőrzése, hogy a bántalmazás ténylegesen megszűnt-e.

Ennek három különösen fontos oka van. Csökkenti a személyfüggőséget: hasonló jelzésre hasonló intézményi folyamat indul. Átláthatóbbá teszi a következő lépéseket a gyermek, a szülő és a pedagógus számára. Az utánpótlás pedig lehetővé teszi, hogy az iskola később is ellenőrizze, valóban megszűnt-e a bántalmazás.

Ez közvetlenül kapcsolódik a saját adatfelvétel legerősebb mintázatához is.

Egy önkéntes iskolai minimumfolyamat három ponton is különösen sokat adhatna az intézményi működéshez (23. ábra).

Csökkenthetné a személyfüggőséget, előre láthatóbbá tehetné a következő lépéseket, és rendszeres elemmé tehetné az utánpótlást. Így az esetkezelés nem érne véget az első beszélgetésnél, hanem folytatódna a gyermek biztonságának későbbi ellenőrzésével.

A személyes teendők megítélése után a kismintás válaszadók körében is jelentősen csökkent az intézményi folyamat egyértelműsége, majd még inkább a valódi, hatékony segítségbe vetett bizalom. **Egy önkéntes, pilotálható intézményi minimumfolyamat ezt a rést eredményesen célozhatná meg.**

“
**Szembesítés
szülő és gyerek
valamint egy
erre
specializálódott
személlyel**
”

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szó szerinti válasz.

“
**Nagyobb mozgásteret
a tanároknak,
hogy ne kelljen attól
tartaniuk, hogy egy-egy
szankciót követően még
őket vonják felelősségre.**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szó szerinti válasz.

“
**Ez rendszerszintű
probléma.**

Így maga a rendszert
kell változtatni, hogy
javuljon ez a helyzet
addig folyton csak
falak lesznek.

Egyperces bullying kérdőív,
2025–2026. Szó szerinti válasz.

“
**A tanárok vagy
iskola vezetősége
nem fordít elég
figyelmet erre
és nem is tesz
a helyzet
javításáért**”

Egyperces bullying kérdőív,
2025–2026. Szó szerinti válasz.

“
**Egy pár
pedagógust
elbocsájtanék!!
Minősíthetetlen
hangnemben
beszél a
gyermekkel!!**”

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szó szerinti válasz.

“
**A bántalmazó
gyermek szüleivel
való elbeszélgetés
gyermekvédelmi
szakember
bevonásával**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szó szerinti válasz.

**2026-ban megjelent az
irány, egyelőre
ajánlásként.**

**A minisztériumi javaslat már kimondja a
protokoll, a kijelölt felelősség és a
dokumentált esetkezelés szükségességét.**

Az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium 2026. augusztus 8-án közzétett javaslatcsomagjában külön pontot szentelt a bántalmazás megelőzésének és a biztonságos iskolai környezetnek. A dokumentum szerint az iskolák alakítsanak ki egyértelmű bántalmazásmegelőzési és -kezelési protokollt, szükség szerint építsék be ennek szabályait a házirendbe és az SZMSZ-be, jelöljenek ki a jelzések fogadásáért és kezeléséért felelős személyeket, készítsék fel a pedagógusokat, tájékoztassák a diákokat és a szülőket, valamint dokumentálják az esetkezelést. Ezek lényegében ugyanazok az intézményi elemek, amelyek a nemzetközi whole-school programokban is újra és újra megjelennek.

Ez fontos változás, mert országos szakpolitikai szinten is megjelent az igény arra, hogy a bullying kezelése rendezett intézményi folyamat legyen. Ugyanakkor a dokumentum javaslatcsomag, nem minden iskolára kötelező bullying-specifikus minimumprotokoll. A különbség lényeges: egy ajánlás megmutathatja a kívánatos irányt, a kötelező minimum viszont azt biztosítaná, hogy bizonyos alaplépések ne az adott intézmény vagy az adott pedagógus gyakorlatától függjenek. Az irány tehát már látható. A következő kérdés az, hogy lesz-e belőle minden gyermek számára ugyanazt az alapbiztonságot garantáló rendszer.

Rendszeres diákpaticipáció, bystander-szemlélet, kortárssegítés és biztonságos jelzés

A második erős irány abból következik, hogy a bullying társas folyamat, és több sikeres program a diákokat aktív szereplőként kezeli. A KiVa a szemléltői normák megváltoztatását célozza, a NoTrap! kortársvezérelt elemeket alkalmaz, a TEI idősebb és fiatalabb diákok közötti mentorálásra épít, a Cyber Friendly Schools diák cyber leadereket képez, a ViSC pedig a bullying felismerését és a biztonságos reagálást fejleszti.

A diákpaticipáció ennél többet jelenthet. A Learning Together például diákokat és dolgozókat közös akciócsoportban vont be az iskolai klíma és gyakorlatok fejlesztésébe, a tanulói szükségletfelmérés eredményeire támaszkodva.

Egy később kidolgozható magyar modellben négy funkció különíthető el. A diákok rendszeres bevonása abba,

hol és mikor érzik magukat kevésbé biztonságban, mi nehezíti a segítségkérést, és milyen jelzési forma hiteles számukra. A szemléltői szemlélet fejlesztése, hogy a gyerekek felismerjék a passzív vagy megerősítő reakciók jelentőségét. A megfelelően keretezett kortárssegítés, amely támogatást adhat, de nem helyettesíti a felnőtt felelősséget. Végül egy biztonságos és ismert jelzési út, amelyhez következetes felnőtt válasz kapcsolódik.

A kortárssegítésnél világos határ szükséges. Súlyos, tartós vagy veszélyes bullying kezelése nem hárítható gyerekekre. A kortárs szerepe az észlelés, a jelzés, a társ támogatása, a közösségi normák alakítása és a részvétel lehet. Az esetkezelési felelősség felnőtt és intézményi feladat.

A diákok bevonása akkor lehet valóban hasznos, ha világosak a szerephatárok.

A tanulók sokat tudnak arról, hol érzik magukat kevésbé biztonságban, mi akadályozza a segítségkérést és milyen jelzési módot tartanak hitelesnek, miközben a súlyos vagy tartós esetek kivizsgálása és kezelése továbbra is a felnőttek feladata.

Rendszeres diákpárticipáció és biztonságos jelzés

1. A diákok visszajelzései

- Hol és mikor érzik magukat kevésbé biztonságban?
- Mi nehezíti a segítségkérést?
- Milyen jelzési forma hiteles számukra?

2. Szemlélői szemlélet

- Ismerjék fel a bullyingot.
- Értsék a passzív vagy megerősítő reakciók szerepét.
- Tudják, hogyan kérhetnek segítséget.

3. Kortárssegítés

- Támogathatja a bántott társat.
- Jelezheti a helyzetet.
- Nem helyettesíti a felnőtt felelősséget.

4. Biztonságos jelzési út

- Legyen ismert, kihez lehet fordulni.
- A jelzésre következetes felnőtt válasz érkezzen.
- Súlyos vagy tartós bullying kezelése nem hárítható gyerekekre.

A diákok bevonása a megelőzést és a segítségkérést erősítheti, de az esetkezelés felelőssége intézményi feladat.

24. ábra

Ábra forrása: saját szerkesztés

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				

“

**Pszichologus
RENDSZERES
bevonása nem
alkalomszerűen,
hanem folyamatként
a gyerekek képzésére.**

”

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

“

**Magasabb szintű
kommunikáció, oktatás
a gyerekek és a szülők
felé. Folyamatos
továbbképzés
a tanároknak.
EQ fejlesztés.**

”

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

“

**Pl: Az osztályban a
panaszpercek
bevezetése.
A sérelmet szenvedett
elmondja a tanár előtt
a sérelmet az okozónak
és hárman megbeszéljük.**

Szó szerinti válasz • Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026.

“

**“Lenne idő
egyéni
beszélgetésekre,
egyéni figyelem
adására”**

Szó szerinti válasz • Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026.

**pedagógus
ne átlépjen
rajta hanem
tegyen valamit.**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz

“

**"A bántalmazó
gyermek szüleivel
való elbeszélgetés
gyermekvédelmi
szakember
bevonásával"**

Szó szerinti válasz • Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026.

“

**Peldakép mutató!!
Amíg a pedagógus
nyíltan banthat addig
ne várjuk hogy az
öt követő generáció
ebben más lesz!**

Szó szerinti válasz • Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026

Amíg nincs központi egységes minimumszabályozás

Az intézményi minimumfolyamat és a diákpárticipáció nem két egymástól független megoldás. A whole-school programok egyik fontos tanulsága éppen az, hogy a felnőttek működése, az intézményi szabályok és a diákcsoport normái egyszerre számítanak.

Egy protokoll használhatatlan maradhat, ha a gyerekek nem bíznak a jelzésben, nem tudják, kihez fordulhatnak, vagy a felnőtteknek nincs kapacitásuk a következetes végrehajtásra. Egy diákprogram pedig kevés lehet, ha a jelzésre nem érkezik egyértelmű és következetes intézményi válasz. A két irány ezért ugyanannak a rendszernek két oldala.

Központi egységes minimumszabályozás hiányában két egymást kiegészítő fejlesztési irány indokolható különösen erősen: következetes, dokumentált intézményi esetkezelési rendszer, valamint a diákok rendszeres bevonása a megelőzésbe, a jelzésbe és az iskolai biztonság alakításába. A bizonyítékok alapján a teljes hatás többkomponensű, egész iskolára kiterjedő rendszerekben várható.

A két irány ugyanannak a működésnek két oldalát erősíti.

A gyermeknek olyan jelzési útra van szüksége, amelyben megbízik, az intézménynek pedig olyan eljárásra, amely a jelzés után ténylegesen és következetesen működésbe lép.

“
**Ne az
áldozat
hibáztatása
legyen**

Szó szerinti válasz • Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026.

“

**Küldenék be
szakembert, aki
előadást és
drámapedagógiai
gyakorlatokat tart
a gyerekeknek
a témával
kapcsolatban.**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

”

**Több idő
a gyerekekre,
iskolapszichológus
bevonása, trénerek
tarthatnának előadást
gyerekeknek,
felnőtteknek egyaránt.**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz

“

**Legyen egy
segélyszám
amit bárki hívhat
és konkrét
tényleges
segítséget kap**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szó szerinti válasz.

“

**Szülői
pszichológiai
csoport**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

“

**Nagyobb
odafigyelés,
a gyerekekre,
és komolyan
venni a legkisebb
bántalmazást is!!!**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026 • szó szerinti válasz

“

**Folytatni a
Bántalmazásmentes
hét programot**

SZÓ SZERINTI

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

“

**MINDIG
legyen
KOMPETENS
felnőtt a gyerekekkel.**

**(Mint az oviban, ahol
két másodpercig sincsenek
felügyelet nélkül.)**

Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026
szó szerinti válasz

Mit mondanak a saját eredmények?

Amit a 289 válasz egyértelműen mutat: van egy jelentős rés a személyes cselekvési lehetőségek megítélése, az intézményi folyamat átláthatósága és a hatékony segítségbe vetett bizalom között.

A válaszadók viszonylag biztosabbnak érzik saját teendőiket, kevésbé látják egyértelműnek, mi történik intézményi szinten a jelzés után, és még alacsonyabbra értékelik annak valószínűségét, hogy az iskola valódi, hatékony segítséget ad.

A hiányokra adott válaszok és a 162 szabad szöveg ezt tovább árnyalják.

A kitöltők több, egymással összefüggő problémát neveznek meg.

Visszatérő terület a pedagógusi figyelem és kapacitás, a felkészítés, a szülő-iskola együttműködés, az eljárásrend, a biztonságos jelzés, a szakemberek elérhetősége és a következetes felnőtt reakció igénye is.

Mit mutatnak összességében a saját eredmények?

26.

1. A minta röviden

- 289 fős fő minta.
- 245 szülő vagy gondviselő.
- 24 pedagógus.
- 6 más iskolai dolgozó.
- 3 diák.
- 11 egyéb válaszadó.

2. Fontos korlátok

- Anonim.
- Önkéntes.
- Nem reprezentatív.
- Feltáró jellegű.

3. A legerősebb minta

Az intézményi oldal felé haladva nő a bizonytalanság.

3,85

Saját teendők

3,12

Intézményi
folyamat

2,52

Hatékony
segítség

4. Visszatérő hiányok és igények

Több figyelem
és idő.

Célzott
képzés.

Szülő-iskola
együttműködés.

Egyértelmű
eljárásrend.

Biztonságos
jelzés.

Segítő
szakemberek.

**A saját eredmények szerint a személyes teendők
és az intézményi segítség között jelentős rés látszik.**

26. ábra

Ábra forrása: saját kérdőíves adatfelvétel, 2025-2026.

A saját adatfelvétel legerősebb üzenete nem országos állapotértékelés, hanem egy jól látható belső mintázat. A személyes teendők megítélésétől az intézményi folyamaton át a hatékony segítségbe vetett bizalomig fokozatos visszaesés látszik, miközben a válaszadók több, egymáshoz kapcsolódó fejlesztési szükségletet neveznek meg.

Mit érdemes egyszerre fejleszteni?

27.
ábra

A saját mérés és a nemzetközi tanulságok alapján

Pedagógusi kapacitás és felkészítés

- több idő és figyelem a gyerekekre
- célzott pedagógusképzés
- külső szakemberek bevonása

Intézményi minimumfolyamat

- egyértelmű jelzésfogadás
- kijelölt felelős vagy team
- dokumentálás és utánkövetés
- következetes intézményi válasz

Diákpárticipáció és biztonságos jelzés

- biztonságos segítségkérés
- szemlélők bevonása
- kortárs normák erősítése
- szülő–iskola együttműködés

**Tartós javulás akkor várható,
ha ez a három terület egyszerre erősödik.**

27. ábra

Ábra forrása: saját mérés és nemzetközi szakirodalom

Három terület kapcsolódik össze különösen szorosan: a pedagógusi kapacitás és felkészítés, az intézményi minimumfolyamat, valamint a diákpárticipáció és a biztonságos jelzés. Ezek fejlesztési irányok, nem kész program vagy hatásossági rangsor; a nemzetközi tapasztalatok szerint a tartósabb eredmények több, egymást támogató elem összehangolt működéséhez kapcsolódnak.

Mi lehet a minimum, ami már elég jó?

**Egy mindenki számára érthető és
végigkövethető intézményi alapfolyamat.**

Egy minimálisan jól működő rendszerben a gyermeknek, a szülőnek és a pedagógusnak is tudnia kellene, hol lehet jelezni, ki fogadja a jelzést és ki felel az ügy további kezeléséért.

A jelzés után meg kell ítélni a helyzet sürgősségét, tényyszerűen rögzíteni kell a releváns információkat, szükség esetén azonnali biztonsági intézkedést kell tenni, majd tájékoztatni kell az érintetteket és a szülőket. A folyamatnak nem érhet véget az első beszélgetéssel: szükséges az utánkövetés, és annak ellenőrzése is, hogy a bántalmazás valóban megszűnt-e. A jelenlegi füzetben bemutatott minimumfolyamat éppen ezt a nyolc funkciót rendezi egymás mellé.

Ehhez azonban működési feltételek is kellenek. A saját 289 fős adathelyen a válaszadók leggyakrabban több figyelmet és időt a gyerekekre, illetve célzott pedagógusképzést hiányoltak. Ez fontos korrekció: papíron megírt protokoll kevés, ha nincs idő a jelzések kezelésére, nincs kijelölt felelősség, nincs szakmai felkészítés vagy vezetői háttér. A minimálisan elég jó rendszer ezért két dolgot kapcsol össze: egy világos intézményi folyamatot és a végrehajtásához szükséges kapacitást. Erre épülhet később a diákok rendszeres bevonása, a biztonságos jelzési lehetőség és a teljes iskolai prevenció.

Mi a legfontosabb **bullying** esetén?

**Diákként,
Szülőként,
Pedagógusként,
Döntéshozóként:**

DIÁKKÉNT

Mi a legfontosabb, ha bullyingot tapasztalsz?

1 Ha veled történik

- Nem a te hibád
 - Nem kell egyedül megoldanod
 - Szólj egy olyan felnőttnek, akiben megbízol
 - Mondd el azt is, ha félsz a következményektől
 - Online esetben mentsd el a bizonyítékot
 - Ha az első felnőtt nem segít, szólj másiknak
-

2 Miről ismerheted fel?

- Rendszeres csúfolás, megalázás vagy fenyegetés
- Kiközösítés, pletyka vagy lejáratás
- Elvett, megrongált vagy elrejtett holmik
- Online megszégyenítés vagy továbbküldött tartalom
- Ugyanaz a gyerek kerül újra célpontba

Ezt inkább ne

- Ne hibáztasd magad
 - Ne állj bosszút
 - Ne provokáld vissza
 - Ne töröld a bizonyítékot
-

3 Ha mással történik

- Ne nevedd rajta
 - Ne küldd tovább
 - Ne maradj csendben, ha tudsz szólni
 - Állj mellé biztonságosan
 - Kísérd el segítséget kérni
 - Szólj felnőtteknek
-

4 Mit várhatsz a felnőttektől?

- Vegyenek komolyan
- Mondják el, mi történik ezután
- Ne hibáztassanak
- Tegyenek a biztonságodért
- Nézzék meg később is, megszűnt-e a bántás

Fontos

Jogod van ahhoz, hogy az iskolában tiszteletben tartsák az emberi méltóságot, és védelmet kapj a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

SZÜLŐKÉNT

Mi a legfontosabb most iskolai bullying esetén?

1 Mire figyelj?

- Az ismétlődésre vagy annak kockázatára
 - Az erőfölényre vagy kiszolgáltatottságra
 - Arra, hogy a gyermek fél, szorong vagy hallgat
 - Arra, hogy a bántás online is folytatódik-e
-

2 Mit tegyél először?

- Hallgasd meg nyugodtan, ítékezés nélkül
- Tedd egyértelművé, hogy nem az ő hibája
- Mérd fel, van-e azonnali veszély
- Írd fel röviden: mi történt, mikor, hol és kik voltak jelen
- Online esetben őrizd meg a releváns képernyőképeket és üzeneteket
- Jelezd az iskolának lehetőleg írásban is

Ezt inkább ne

- Ne bagatellizáld a helyzetet
 - Ne hibáztasd a gyermeket
 - Ne bíz rá, hogy oldja meg egyedül
 - Ne intézd nyilvános szülői csoportban
-

3 Mit kérdezz az iskolától?

- Ki foglalkozik az üggyel?
 - Mi a következő lépés?
 - Hogyan védik az érintett gyermeket?
 - Mikor történik utánkövetés?
 - Kitől és mikor kapok visszajelzést?
-

4 A hazai szabályozás lényege

- A tanulót megilleti az emberi méltóság tisztelete és a fizikai, lelki erőszakkal szembeni védelem.
- Az iskola belső szabályai, a házirend és az SZMSZ eljárásrendje irányadó.
- A köznevelési intézmény a gyermekvédelmi jelzőrendszer része.
- Ha nincs érdemi változás, a következő szint lehet az intézményvezető, majd a fenntartó.

Fontos

Közvetlen veszély, súlyos fizikai vagy szexuális erőszak, illetve komoly fenyegetés esetén azonnali segítséget kell kérni.

PEDAGÓGUSKÉNT

Mi a legfontosabb most az első jelzéstől az utánkövetésig?

1 Az első reakció számít

- Vedd komolyan a jelzést
 - Először a biztonságot mérd fel
 - Hallgasd meg tényyszerűen és nyugodtan
 - Ne várd el, hogy a gyermek egyedül bizonyítson
 - Mondd el, mi a következő lépés
 - Rögzítsd a releváns információkat
-

2 Konfliktus vagy bullying?

- Figyeld az ismétlődést
- Figyeld az erőviszonyokat
- Nézd meg, ki tud-e lépni a helyzetből
- Az online térben egyetlen tartalom is hosszan újrahat
- Egy egyszeri súlyos erőszak is azonnali intézkedést igényelhet

Ezt kerüld

- Ne minősítsd a gyermeket
 - Ne kezeld egyszerű gyerekvitaként, ha mintázat látszik
 - Ne kényszeríts gyors kibékülést
 - Ne állj meg egy egyszeri figyelmeztetésnél
-

3 Intézményi teendők

- Jelzés fogadása
 - Felelős vagy esetkezelő team kijelölése
 - Tényszerű feltárás
 - Érintettek és szükség szerint a szülők tájékoztatása
 - Dokumentálás
 - Utánkövetés és ellenőrzés
-

4 A hazai keret lényege

- A tanulók testi-lelki egészségének védelme intézményi kötelezettség
- Az SZMSZ-ben szükséges eljárásrend
- Az intézmény a gyermekvédelmi jelzőrendszer része
- A megbélyegzés kerülendő, de a magatartásnak legyen arányos következménye

Kulcsüzenet

A bullyingkezelés intézményi feladat,
nem egyetlen pedagógus magánügye.

DÖNTÉSHOZÓKÉNT

Mi a legfontosabb most intézményi és fenntartói szinten?

1 Mit mutat a jelenlegi helyzetkép?

64,0%: egyértelműnek érzi,
mit tehet személyesen

39,1%: egyértelműnek látja,
mi történik a jelzés után

19,7%: valószínűnek tartja,
hogy az iskola valódi segítséget ad

Saját adatfelvétel, n=289, önkéntes, nem reprezentatív.

2 Mi hiányzik leginkább?

- Több figyelem és idő a gyerekekre
 - Célzott pedagógusképzés
 - Szülő-iskola együttműködés
 - Egyértelmű eljárásrend
 - Biztonságos jelzési út
 - Több elérhető segítő szakember
-

3 Mi legyen a minimum?

- Ismert jelzési út
- Kijelölt felelős vagy esetkezelő team
- Dokumentálási minimum
- Szülői kommunikáció és visszajelzés
- Kötelező utánkövetés
- Diákok biztonságos bevonása
- Rendszeres dolgozói felkészítés

4 A hazai szabályozás üzenete

- A tanuló védelme és emberi méltósága kötelező
- Az intézménynek eljárásrendre van szüksége a veszélyeztető helyzetek kezelésére
- Gyermekvédelmi jelzőrendszeri kötelezettségek vannak
- Jelenleg nincs egységes, országosan kötelező bullying-specifikus minimumprotokoll

Irány

Whole-school, többkomponensű rendszer kell, nem egyszeri kampány.

Az adatfelvétel folytatódik

A jelenlegi eredmények előzetes helyzetképet adnak. A következő cél nagyobb és kiegyensúlyozottabb minta gyűjtése, különösen több pedagógus, iskolai dolgozó és lehetőség szerint több közvetlen diákperspektíva bevonásával.

A folytatásban különösen azt érdemes vizsgálni, hogy mennyire ismert az adott iskola eljárásrendje, mi történik tényleges jelzés esetén, mennyire elégedettek az érintettek az esetkezeléssel, mi növelné a segítségkérési hajlandóságot, és milyen megelőzési vagy részvételi megoldásokat tartanak reálisnak a különböző szereplők.

Ha szülőként, pedagógusként, iskolai dolgozóként vagy diákként van rálátásod egy iskolai közegre, a jelenlegi rövid kérdőív kitöltésével segítheted a pontosabb helyzetfeltárást.

Zárszó

Az iskolai bántalmazás általában nem egyetlen jelenet. Van, hogy egyértelműen látható, máskor apróbb történésekből áll össze, visszatérő gúnyolódásból, kizárásból, megalázó megjegyzésekből, fenyegetésből vagy online bántásból. Kívülről ezek egy része jelentéktelennek tűnhet, a gyerekek számára mégis hosszú időn át meghatározhatja, hogyan érzik magukat az iskolában.

Ez a füzet azt járta körül, mit tudunk ma a bullyingról, milyen magyar és nemzetközi adatok állnak rendelkezésre, és mely iskolai megoldások mögött van már érdemi tapasztalat vagy kutatási eredmény. Ehhez kapcsolódott a saját kérdőíves adatfelvétel is, amely egy kisebb, döntően szülőkből álló mintán mutatta meg, hogyan látják a válaszadók a segítség lehetőségeit.

A saját adatok egyik legérdekesebb tanulsága, hogy a válaszadók többnyire tudják, mit tehetnének egy bántalmazási helyzetben, jóval kevésbé egyértelmű számukra azonban, mi történik az iskolában a jelzés után. Még alacsonyabb azok aránya, akik biztosak abban, hogy a jelzés valódi, hatékony segítséghez vezet. Ez a különbség önmagában is fontos kérdést vet fel az intézményi működésről.

A válaszokból az is látszik, hogy egyetlen eszköztől nehéz áttörést várni, s a nemzetközi programok tapasztalatai is abba az irányba mutatnak, hogy **a tartós eredményhez több terület összehangolt működésére van szükség.**

A gyerekeknek tudniuk kell, kihez fordulhatnak. A szülőknek és a pedagógusoknak kapaszkodóra van szükségük ahhoz, hogy egy jelzés után mi következik. Az iskolának pedig olyan működésre, amelyben az esetek kezelése, a felelősség, a dokumentálás és az utánkövetés nem személyes rögtönzés kérdése.

Az Iskolai bullying Magyarországon füzet helyzetképet és gyakorlati támpontokat szeretne adni ehhez.

A cél egyszerű: **könnyebb legyen** felismerni, ha egy gyermek segítségre szorul, komolyan venni a jelzést, és tudni, mi lehet a következő lépés.

Szerző és szerkesztő: Gyurkó Helga
Budapest, 2026

Módszertani megjegyzések

A különböző kutatások bullyingra, iskolai bántalmazásra és kortárserőszakra vonatkozó arányai csak akkor tekinthetők pontosnak, az időtáv, a vizsgált korcsoport és az alkalmazott definíció ismeretében értelmezhetők. Emiatt a HBSC és az UNICEF Magyarország 2022-es felmérésének százaléakai nem kezelhetők azonos prevalenciamutatóként. A következmények bemutatásánál jelen kiadvány mindenkor összefüggéseket és kockázatokat tárt fel, kerülve az olyan oksági állításokat, amelyeket a források nem támasztanak alá.

A 2025-2026-os saját adatfelvétel anonim, önkéntes és nem reprezentatív módon történt. A 289 fős és a 20 fős fájli válaszadói nem azonosíthatók, ezért az esetleges átfedés nem zárható ki, a két minta nem összegezzhető egyetlen 309 fős mintává. A 162 szabadszöveges válasz jelen dokumentumban előzetes tematikus csoportosítással szerepel, formális kvalitatív kódolás nélkül. Az idézetkártyák az anonimizált kérdőíves válaszokból készültek el. A kiadványban való megjelenéshez a helyesírás minimálisan egységesítésre került az olvashatóság érdekében, de a jelentés semmilyen módon nem változott meg. Pontos iskola- vagy személyazonosításra alkalmas részlet nem került azonosításra, azt maga a gyűjtés is kizárta.

Forrásjegyzék

ELTE PPK – HBSC Magyarország. Iskoláskorú gyermekek egészségmagatartása, a 2021/2022-es országos, reprezentatív magyar adatfelvétel eredményei.

<https://hbsc.ppk.elte.hu/>

Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet, UNICEF Magyarország.

Középiskolások tapasztalatai az iskolai zaklatásról. Országos online felmérés,

2022. [https://unicef.hu/wp-](https://unicef.hu/wp-content/uploads/2022/11/median_unicef_2022_iskolai_zaklatas_jelentes.pdf)

[content/uploads/2022/11/median_unicef_2022_iskolai_zaklatas_jelentes.pdf](https://unicef.hu/wp-content/uploads/2022/11/median_unicef_2022_iskolai_zaklatas_jelentes.pdf)

United Nations, Office of the Special Representative of the Secretary-General on Violence against Children. Ending the Torment: Tackling Bullying from the Schoolyard to Cyberspace. United Nations, 2016. ISBN 978-92-1-101344-3.

Gaffney H, Ttofi MM, Farrington DP. Effectiveness of school-based programs to reduce bullying perpetration and victimization: an updated systematic review and meta-analysis. Campbell Systematic Reviews, 2021, 17, e1143. DOI 10.1002/cl2.1143.

KiVa Program, University of Turku. Research in Finland. Kärnä A és mtsai. A large-scale evaluation of the KiVa antibullying program. Child Development, 2011.

<https://www.kivaprogram.net/research-in-finland/>

Olweus Bullying Prevention Program. Evidence and program model.

<https://www.olweusprogram.com/> ; Foundations evidence guide: Olweus Bullying Prevention Programme.

Menesini E, Nocentini A, Palladino BE. Empowering Students Against Bullying and Cyberbullying: Evaluation of an Italian Peer-led Model. International Journal of Conflict and Violence, 2012, 6(2), 314-321. Zambuto V és mtsai. Randomized trial within the NoTrap! program, 2020.

Ferrer-Cascales R és mtsai. Effectiveness of the TEI Program for Bullying and Cyberbullying Reduction and School Climate Improvement. International Journal of Environmental Research and Public Health, 2019, 16(4), 580. DOI 10.3390/ijerph16040580.

Ortega-Ruiz R, Del Rey R, Casas JA. Knowing, Building and Living Together on Internet and Social Networks: The ConRed Cyberbullying Prevention Program. International Journal of Conflict and Violence, 2012, 6(2), 303-313. Del Rey R és mtsai. Aggressive Behavior, 2016. DOI 10.1002/ab.21608.

Friendly Schools. Research and whole-school model.

<https://friendlyschoools.com.au/research/>

Cross D és mtsai. Longitudinal impact of the Cyber Friendly Schools program on adolescents cyberbullying behavior. *Aggressive Behavior*, 2016, 42(2), 166-180. DOI 10.1002/ab.21609.

Bonell C és mtsai. Effects of the Learning Together intervention on bullying and aggression in English secondary schools. *The Lancet*, 2018. Randomized controlled trial in 40 schools. Education Endowment Foundation: INCLUSIVE / Learning Together evaluation.

Brown EC, Low S, Smith BH, Haggerty KP. Outcomes From a School-Randomized Controlled Trial of Steps to Respect: A Bullying Prevention Program. *School Psychology Review*, 2011, 40(3), 423-443.

Strohmeier D és mtsai. ViSC Social Competence Program. *New Directions for Youth Development*, 2012. Arénliu A és mtsai. Empowering the Peer Group to Prevent School Bullying in Kosovo: Effectiveness of a Short and Ultra-Short Version of the ViSC Social Competence Program. *International Journal of Bullying Prevention*, 2020, 2, 65-78. DOI 10.1007/s42380-019-00052-4.

Nemzeti Jogszabálytár. 2011. évi CXCV. törvény 46. § (2); 2023. évi LIII. törvény 67. § (1) bekezdés 7. pont; 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 4. § (2) f), 168-169. §; 1997. évi XXXI. törvény 17. §. <https://njt.hu/>

Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium. Legyen élmény a tanulás! Az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium javaslatai az alsó tagozat gyermekközpontú megújítására. 2026.08.08. Különösen 14. pont: Bántalmazásmegelőzés és biztonságos iskolai környezet. <https://kormany.hu/hirek/legyen-elmeny-a-tanulas-az-oktatasi-es-gyermekugyi-miniszterium-javaslati-az-also-tagozat-gyermekkozpontu-megujitasara>

Najó projekt. Anonim online bullying kérdőívek, 2026. Egyperces kérdőív n=289; háromperces kérdőív n=20. Saját adatfelvétel, nem reprezentatív.

Oktatási Jogok Biztosának Hivatala. A jogorvoslathoz való jog és a fenntartói jogorvoslat gyakorlata. <https://www.oktbiztos.hu/>

ÁBRÁK FORRÁSAI

1. ábra – Konfliktus vagy bullying?

Forrás: saját szerkesztés a bullying szakirodalmi meghatározása, az Olweus-modell és a United Nations (2016) Ending the Torment című összefoglalója alapján.

2. ábra – Magyar helyzetkép

Forrás: ELTE PPK – HBSC Magyarország, 2021/2022-es országos reprezentatív adatfelvétel; Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet és UNICEF Magyarország, 2022.

3. ábra – A bullying lehetséges következményei

Forrás: United Nations, Office of the Special Representative of the Secretary-General on Violence against Children (2016): Ending the Torment: Tackling Bullying from the Schoolyard to Cyberspace. Saját összefoglaló ábra.

4. ábra – A bullying társas köre

Forrás: saját szerkesztés a bullying csoportfolyamatként történő értelmezésének szakirodalma és a KiVa kutatási háttere alapján.

5. ábra – Mit tudunk arról, mi működik?

Forrás: Gaffney, H., Ttofi, M. M., Farrington, D. P. (2021): Effectiveness of school-based programs to reduce bullying perpetration and victimization: an updated systematic review and meta-analysis. Campbell Systematic Reviews, 17, e1143.

6. ábra – Magyar jogi és intézményi keret

Forrás: 2011. évi CXCV. törvény 46. § (2) bekezdés; 2023. évi LII. törvény 67. § (1) bekezdés 7. pont; 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet; 1997. évi XXXI. törvény 17. §. Saját jogi összefoglalás.

7. ábra – Minden érintett gyermek jogai

Forrás: saját szerkesztés a hatályos magyar köznevelési és gyermekvédelmi jogi keretek alapján.

8. ábra – 2026-os minisztériumi ajánlás

Forrás: Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium (2026. augusztus 8.): Legyen élmény a tanulás! Az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium javaslatai az alsó tagozat gyermekközpontú megújítására, 14. pont: Bántalmazásmegelőzés és biztonságos iskolai környezet.

9. ábra – Saját adatfelvétel – mit mértünk?

Forrás: Najó Projekt. Anonim online bullying kérdőívek, 2025–2026. Egyperces kérdőív n=289; háromperces kérdőív n=20. Saját adatfelvétel, nem reprezentatív.

10. ábra – Kik válaszoltak?

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=289. Saját adatfelvétel, nem reprezentatív.

11. ábra – Hol látszik a legnagyobb rés?

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=289. Saját adatfelvétel.

12. ábra – Szülők és iskolai dolgozók

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Szülők n=245; iskolai dolgozók n=30. Leíró almintá-összevetés, nem reprezentatív.

13. ábra – Településtípus szerinti különbségek

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. Saját adatfelvétel. Leíró, nem reprezentatív területi bontás.

14. ábra – Mi hiányzik leginkább?

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=289. Egy válasz volt megjelölhető. Saját adatfelvétel.

15. ábra – 162 szabadszöveges válasz

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026. 162 anonim szabadszöveges válasz. Előzetes tematikus csoportosítás, nem formális kvalitatív kódolás.

16. ábra – A legjellemzőbb bántalmazási formák

Forrás: Najó Projekt. Háromperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=20. Feltáró jellegű saját adatfelvétel.

17. ábra – Hol történik leggyakrabban a bullying?

Forrás: Najó Projekt. Háromperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=20. Feltáró jellegű saját adatfelvétel.

18. ábra – Kihez fordulnak segítségért?

Forrás: Najó Projekt. Háromperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=20. Több válasz is megjelölhető volt. Feltáró jellegű saját adatfelvétel.

19. ábra – A húszfős részletes kérdőív

Forrás: Najó Projekt. Háromperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=20. Saját adatfelvétel, feltáró jellegű.

20. ábra – Ki mit tehet most?

Forrás: saját szerkesztés a hatályos köznevelési és jogorvoslati keretek, valamint az Oktatási Jogok Biztosának Hivatala tájékoztatásai alapján.

21. ábra – A megvalósítás feltételei

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=289; valamint a kiadványban bemutatott nemzetközi programok megvalósítási tapasztalatainak összegzése.

22. ábra – A következmény helye a bullying kezelésében

Forrás: saját szerkesztés a kiadványban bemutatott nemzetközi antibullying programok és szakirodalmi eredmények összegzése alapján.

23. ábra – Egy önkéntes iskolai minimumfolyamat

Forrás: saját fejlesztési funkciótérkép az Olweus Bullying Prevention Program, a KiVa, a Friendly Schools és a Learning Together intézményi elemei alapján. Nem kész jogi vagy intézményi protokoll.

24. ábra – Rendszeres diákpárticipáció és biztonságos jelzés

Forrás: saját szerkesztés a KiVa, NoTrap!, TEI, Cyber Friendly Schools, Learning Together és ViSC programok tanulságai alapján.

25. ábra – A két fejlesztési irány együtt hat igazán

Forrás: saját szerkesztés a kiadványban feldolgozott whole-school programok, különösen az Olweus, KiVa, Learning Together, Friendly Schools, NoTrap! és Cyber Friendly Schools működési elemei alapján.

26. ábra – Mit mutatnak összességében a saját eredmények?

Forrás: Najó Projekt. Egyperces bullying kérdőív, 2025–2026, n=289; 162 anonim szabadszöveges válasz. Saját adatfelvétel, nem reprezentatív.

27. ábra – Mit érdemes egyszerre fejleszteni?

Forrás: Najó Projekt saját adatfelvétele, 2025–2026; Gaffney, Ttofi és Farrington (2021); valamint a kiadványban bemutatott KiVa, Olweus, NoTrap!, TEI, Learning Together, Friendly Schools, Cyber Friendly Schools és ViSC programok tanulságainak

összegzése. Saját szerkesztés. Szemléltető fejlesztési összegzés, nem programelemek hatásossági rangsora.

Számozatlan nemzetközi programpéldák forrásai

KiVa: Kärnä A. és mtsai. (2011): A large-scale evaluation of the KiVa antibullying program. Child Development; University of Turku, KiVa Program.

Olweus Bullying Prevention Program: programmodell és értékelési szakirodalom; Olweus Bullying Prevention Program.

NoTrap!: Menesini, E., Nocentini, A., Palladino, B. E. (2012); kapcsolódó NoTrap! értékelések.

TEI: Ferrer-Cascales, R. és mtsai. (2019): Effectiveness of the TEI Program for Bullying and Cyberbullying Reduction and School Climate Improvement. IJERPH, 16(4), 580.

ConRed: Ortega-Ruiz, R., Del Rey, R., Casas, J. A. (2012); Del Rey és mtsai. (2016).

Learning Together: Bonell, C. és mtsai. (2018), The Lancet.

Friendly Schools: Friendly Schools kutatási program és kapcsolódó értékelések.

Cyber Friendly Schools: Cross, D. és mtsai. (2016): Longitudinal impact of the Cyber Friendly Schools program on adolescents' cyberbullying behavior. Aggressive Behavior, 42(2), 166–180.

Steps to Respect: Brown, E. C., Low, S., Smith, B. H., Haggerty, K. P. (2011): Outcomes From a School-Randomized Controlled Trial of Steps to Respect. School Psychology Review, 40(3), 423–443.

ViSC: Strohmeier és mtsai. (2012); Arénliu és mtsai. (2020): Empowering the Peer Group to Prevent School Bullying in Kosovo. *International Journal of Bullying Prevention*, 2, 65–78.

